2 3de jaargang nr. 2 apr-mei-jun 2005

Meander

natuurpunt

Natuur rondom Leie, Schelde en Zwalm

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurpuntafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, Ronse en zwalm.vallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden. Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend

Lidmaatschap: Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurpunt vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks ***MEANDER***.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95, arsene.benoot@skynet.be.
zwalm.vallei: Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem, 09/360.09.99, b.magherman@scarlet.be

Redactie

Jo Buysse, tel. 09/385.52.89
email: jozef.buysse@scarlet.be
Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10
email: johan.cosijn@worldonline.be
Norbert Desmet, gsm 0494/65.33.91
email: desmetnorbert@hotmail.com
Rik Desmet, tel. 09/386.46.63
email: desmet.rik@scarlet.be
Philip Vergeylen, tel. 09/361.26.80
email: philip.vergeylen@scarlet.be

Foto's worden bezorgd aan:
jozef.buysse@scarlet.be

Werkten mee:

Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Johan Cosijn, Dominiek Decleyre, Vincent De Croock, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, André De Kimpe, Rik Desmet, Norbert Desmet, Geert De Sutter, Karel De Waele, Jurgen Dewolf, Anne Fobert, Jan François, Bryan Goethals, Gunther Groenez, Bart Heirweg, Dries Hubrechts, Filip Keirse, Bart Magherman, Luc Menschaert, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Eddy Saveyn, Guido Tack, Paul Vandenbulcke, Jacques Vanheuverswijn, Niko Van Wassenhove, Philip Vergeylen, Geert Wisse.

Kaftfoto: Daslook,11 Gerard Mornie.

Oplage: 2100

Gedrukt op cyclusprint 90 g bij "Druk in de Weer" Gent.

3 Een nieuwe Natuurpuntstructuur
4 Ik wil respect
8 Naar Oostland willen we rijden
12 WWW-eetjes over Natuur en Milieu op het web
14 Over vogels, pluimen en vrouwen
15 Latijn en Grieks
17 Zwalm.vallei weet Boembekemolen geklasseerd
Kalender uitneembaar katern
19 Vlaamse Ardennendag - Dag van de Aarde
21 Lentemaaltijd en inventarisatie bos t'Ename
22 Harlekijn, spin van het jaar
23 Ledenfeest in Asper, 19 februari
24 Vogelwaarnemingen dec. 2004 tot feb. 2005
26 Nieuw MAP op komst
26 Floere van Zulzeke
27 Bosuil-ongeval te Louise-Marie
28 Bosuilen-wandeling 26 februari
29 Middelste bonte specht: nieuwkomer
31 Levend Landschap in de Vlaamse Ardennen
33 Meander.Regio werkgroep akkervogels
34 Stort D'Hoppe verzegeld
35 Grondig fout !
35 Vrijwilligers van NP en KWB ruimen afval
35 We delen in de rouw van

Een nieuwe Natuurpuntstructuur in het verschijningsgebied van Meander

Guido Tack

Als u de binnenkant van de achterflap van dit meandernummer, met de contactadressen van de verschillende "geledingen" van Natuurpunt in de streek vergelijkt met de vorige, dan zult u merken dat er één en ander veranderd is. Daar zijn goede redenen voor. Ooit zijn we in de streek vertrokken met één Wielewaalafdeling Schelde-Leie. Uiteraard is De Wielewaal opgegaan in Natuurpunt, maar een nog grotere verandering is de reeds vroeger gestarte opsplitsing geweest in verschillende afdelingen en kernen. De oorzaken hiervoor waren divers, maar de belangrijkste was ongetwijfeld het besef dat een werking in kleinere afdelingen meer mensen kon bereiken, en dat er voor de grotere reservaatprojecten een lokaal draagvlak nodig was. Deze evolutie is binnen Natuurpunt overal in Vlaanderen bezig, en niet meer te stoppen. In één zin: een stevige plaatselijke inplanting brengt ook meer slagkracht.

Deze opsplitsing bracht echter ook problemen met zich mee. Het samenwerken voor meer en betere natuur op streekniveau dreigde er bij in te schieten, omdat iedereen al de handen vol had met ervoor te zorgen dat de zaken draaiden binnen de eigen -geografisch beperkte- afdeling of kern. We dreigden dus een beetje in een eiland-mentaliteit terecht te komen. Voor de eigen leden, laat staan buitenstaanders, was de Natuurpunt-indeling in de streek ook behoorlijk ondoorzichtig. En waar er vroeger binnen Wielewaal Schelde-Leie een financiële solidariteit speelde voor reservaataankopen, is in principe iedere afdeling nu verantwoordelijk voor de restfinanciering van een grondverwerving. Voor een afdeling met veel leden en weinig reservaat is dat een stuk makkelijker dan in het omgekeerde geval. En zo kunnen we nog wel een tijdje doorgaan.

Een eerste belangrijke verandering is het feit dat Natuurpunt en de kern Werkgroep Bos t' Ename gezamenlijk hebben beslist om een nieuwe Natuurpuntafdeling Oudenaarde op te richten. Als gevolg hiervan zijn de grenzen van de drie afdelingen die tot voor kort Natuurpunt gewest Schelde-Leie vormden, namelijk Schelde-Leie, Scheldevallei en Vlaamse Ardennen, hertekend. Deze drie afdelingen blijven voorlopig samen vergaderen onder een gemeenschappelijk bestuur, maar streven ernaar om op eigen poten te gaan staan.

Een tweede verandering is de hertekening van het werkingsveld van Natuurpunt afdeling Zwalmvallei. De kern Werkgroep Everbeekse Bossen heeft ervoor gekozen om aan te sluiten bij afdeling Geraardsbergen, en de kern Rondom Burreken wordt geintegreerd binnen afdeling Vlaamse Ardennen. De Natuurpunters van Zwalm, Zottegem en het grootste deel van Brakel gaan verder onder Natuurpunt zwalm.vallei, jawel, nu met puntje tussenin.

Als gevolg van dit alles zijn er nu in het gebied waarin het tijdschrift Meander wordt verdeeld, zes afdelingen aktief, en binnen drie van deze zes is er ook een kern werkzaam. De nieuwe indeling is als volgt:

Afdeling Schelde-Leie: Deinze (volledig), Zulte (enkel Machelen en Olsene), Kruishoutem (volledig) en Wortegem-Petegem (volledig).

Afdeling Scheldevallei: Zingem (volledig), Nazareth (enkel Nazareth), Gavere (enkel Asper, Gavere, Dikkelvenne en Baaigem) met kern Zingem: Zingem (volledig).

Afdeling Oudenaarde: Oudenaarde (volledig) met kern Werkgroep Bos t' Ename: Ename, Nederename, Mater, Volkegem, Welden en Edelare

Afdeling Vlaamse Ardennen: Kluisbergen (volledig), Maarkedal (volledig), Horebeke (volledig), Brakel (enkel Zegelsem) met kern Rondom Burreken: Horebeke (volledig), Schorisse en Zegelsem.

Afdeling Ronse: Ronse (volledig).

Afdeling zwalm.vallei: Zwalm (volledig), Zottegem

(volledig) en Brakel (enkel Nederbrakel, Opbrakel, Elst en Michelbeke).

Wat meer duidelijkheid dus, maar daarmee waren de problemen die gepaard gaan met verdere "desintegratie" niet van de baan. Gelukkig bleek het streekgevoel nog erg levend, niet in het minst door het gezamenlijk gedeeld verleden en het tijdschrift Meander. Maar ook door het besef dat we het geluk hebben in een streek te leven waarin de natuur nog heel wat ruimtelijke samenhang vertoont, en we eigenlijk allemaal bezig zijn via onze reservaatprojecten bouwstenen aan te dragen voor een zo goed mogelijk functionerende natuurlijke structuur in de valleien van Leie, Schelde, Zwalm en de Vlaamse Ardennen in hun geheel. De koppen werden bij mekaar gestoken en alle afdelingen en kernen binnen het Meandergebied hebben in grote eensgezindheid afgesproken een aantal aspecten van de verenigingswerking over te dragen aan een gemeenschappelijk bestuur voor de ganse streek, die we voorlopig als werktitel Natuurpunt Meander. Regio noemen. De naam van het tijdschrift is immers al flink ingeburgerd. Een naam met een geografische aanduiding ligt misschien meer voor de hand, maar Vlaamse Ardennen, Zuid-Oost-Vlaanderen of Leie-Schelde-Zwalm voldoen niet helemaal. Laat het ons zeker weten als u als lezer een briljant idee zou hebben !

Vanaf nu zorgt dit Meander.Regio-bestuur voor de volgende onderdelen van de werking:

- tijdschrift Meander
- coördinatie van de aktiviteitenkalender
- educatieve vorming
- uitwisseling van beheersmateriaal en -ervaring
- organisatie van de natuurstudiewerkgroepen
- overleg rond vertegenwoordiging in adviesraden
- opvulling ruimtelijke "gaten"
- bevorderen van de externe contacten
- solidariteit restfinanciering grondaankoop

Binnen het meanderbestuur zijn alle afdelingen en kernen vertegenwoordigd. Dit samenwerkingsverband moet hand in hand met de afdelingen en kernen een belangrijke motor worden voor een krachtige werking van Natuurpunt in het zuidwesten van de provincie Oost-Vlaanderen: een streek van 585 km2 groot, met 185.000 inwoners in 4 provinciesteden (Deinze, Oudenaarde, Ronse en Zottegem) en 80 (!) dorpen. En voorlopig zo'n 1250 bij Natuurpunt aangesloten gezinnen en meer dan 350 ha Natuurpuntreservaat. Flink, maar als we er samen de schouders onder zetten is er nog heel wat ruimte om te groeien !

Ik wil respect

(zegt de Huismus)

Luc Menschaert

In 2004 mocht de bouw in België zich nog eens in de handen wrijven. Met reden, want er kwamen 51.000 nieuwe woningen bij, een stijging met 15 procent ten opzichte van 2003. Proost, maar de Huismus treurt in een hoekje. Want met nieuwbouw is onze cultuurvolger bij uitstek weinig gebaat. In moderne huizen zitten geen kieren en gaten waarin ze haar strootjes en grassprieten kwijt kan. Het volstaat dat men de daken en de goten wat van naderbij bekijkt. Nee, daar komt geen mus meer in.

Philip Vereylen

Huismus

Het is stilaan een uitgemaakte zaak: de Huismus laat het massaal afweten. Alleen de mate waarin het mussenbestand de mist ingaat, is nog voor discussie vatbaar. In het laatste nummer van Natuur.oriolus kwam de Huismus uitvoerig aan bod in een artikel over de evolutie van de broedvogels in een kilometerhok bij Kortrijk. De auteur kon er zestig jaar lang de vogels bestuderen. Van een geschatte 120 à 150 koppeltjes in de jaren '50 daalde het bestand in 2000 tot 10 à 20 koppeltjes. In zijn jeugd verstoorde het gedruis van de mussen op hun slaapplaats de rust van de buurt. In oktober 2001 vlogen uit een slaapplaats in een bamboebosje nog amper 12 Huismussen op.

Angsthazen

Hier in Heurne in de tuin zijn de Huismussen van de winter met hun vieren. Af en toe krijgen ze het gezelschap van een vijfde exemplaar. Ruim tien jaar geleden zat de zaal nog vol. Het vijftal doet zijn best om niet op te vallen. Overdag kamperen de musjes in de haag voor het huis, al even beduusd kijkend als hun soortgenoten in de bamboe in Kortrijk. Tak op, tak af, wat over en weer hippen in het binnenste van de haagbeukjes, en vlug wat weggrissen van de bodem. Soms kan zelfs een uitstapje naar het plankier. Maar nooit wagen ze zich op straat. Zo brengen ze de dag door. Af en toe een tjilpje moet de vriendjes moed inspreken. Pas als de avond valt, laten ze de haag voor wat ze is en vliegen ze de hoek om, waar ze in de sparren gaan slapen.

Ook hier zijn de mussengelederen fel gedund. Bovendien zijn de overblijvers zichzelf niet meer: van brutale vlerk tot angsthaas, de Huismus heeft schrik. Van wie of wat? De schrijver van het artikel wijst op de toegenomen predatiedruk door sperwers. Die roofvogels zijn niet de oorzaak van de afname van de Huismussen, maar bepalen wel hun huidige gedrag. Praktisch tot in de jaren '70 was op het platteland nultolerantie voor roofvogels de regel. Vooral Sperwers en Torenvalken konden geen kant op. Ze werden prompt afgeschoten, nog voordat ze zich ergens wisten te settelen. Behalve van katten hadden Huismussen dan ook weinig te vrezen. Dat luizenleventje hebben de Sperwers netjes bijgesteld. Nu duiken de mussen onder in hagen en in struiken, en komen er maar uit om voedsel te zoeken.

De Huismussen worden hier ferm verwend. Vanuit de haag is het maar vijftig meter vliegen naar de groentetuin waar het onkruid vanaf augustus blijft staan als wintervoer voor … Huis- en Ringmussen. Er scharrelt al eens een Heggenmus of een Roodborst in rond, maar de Huismussen, die vertikken het. Ze houden het bij hun haagje, en laten zich evenmin zien op de voederplaats in de boomgaard. Hier maken vooral mezen, Groenlingen en Ringmussen de dienst uit. Een Sperwer (plus naar een ringvangst te oordelen ook een Torenvalk) vliegen geregeld langs om zo een vogeltje te verschalken. Het plotse opduiken van die roofvogels veroorzaakt telkens

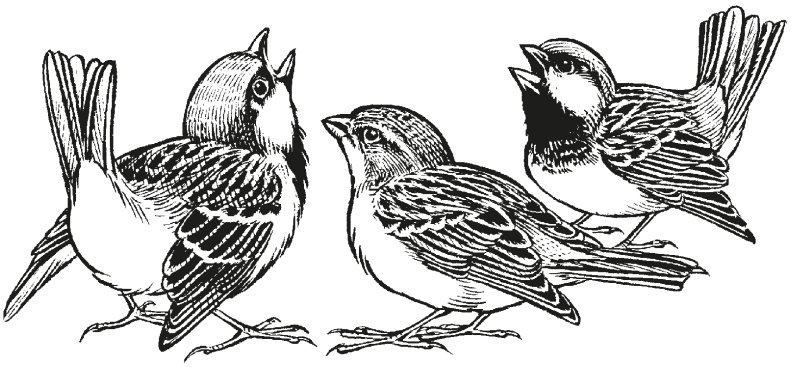

paniek. Het wordt een poosje stil in de tuin, maar weldra komen de vogels weer aangevlogen. Hoe het kaartersclubje Huismussen zijn voedselprobleem oplost, is nog altijd een raadsel.

Straatmus af

Tot zover de toestand in één tuin in Vlaanderen. Meer studiemateriaal levert de grootschalige wintertelling van Natuurpunt van februari 2005 op. In liefst 4200 Vlaamse tuinen werd geteld hoeveel en welke soorten vogels van het aangeboden voer kwamen eten. Een voorlopig resultaat in 3420 tuinen leert dat de Huismus op de voederplaatsen nog altijd de toptien aanvoert, vóór de Koolmees en de Merel. Per tuin bezochten gemiddeld 5 Huismussen de voederplaats. Maar slechts in 64 % van de tuinen kwamen Huismussen opdagen. In dat laatste statistiekje komen ze pas op de 6de plaats. Het is duidelijk, onze Huismus zit met een probleem. Toch stellen de organisatoren dat die vogelsoort het in Vlaanderen opnieuw beter doet, hoewel niet in elke provincie. Niet iedereen zal zijn tuin in dat positieve beeld herkennen. Er zijn uiteraard plaatselijke verschillen. In sommige tuinen houdt de Huismus behoorlijk stand, uit andere is ze, om mysterieuze redenen vaak, gewoonweg verdwenen. Er wordt van alles geopperd. Zo zou de aanwezigheid van kippen, of van muurbedekkende vegetatie als Klimop, Huismussen aanlokken. Het lijkt logisch, maar hier in de tuin is dat niet het geval.
Wel staat vast dat de Huismus haar onbekommerde leventje van straatmus compleet heeft opgegeven. Een tegenvaller van formaat was in de vroege jaren '70 het wegvallen van het paard in het verkeer. Met de producent verdween ook het product: malse keutels op straat, vol onverteerde zaden en zaadjes, waar mussen als de bliksem op afkwamen. Als de huisvrouwen er al niet eerst waren, met emmer en blik. Die deden het voor de mest. Toen al was het leven op straat voor de mussen rijden en omzien, want het verkeer zette er voor het eerst de beuk in. Rustig in paardenkeutels kunnen pikken was meer iets voor de jaren '50. De mussen hebben het intussen begrepen, ze blijven van het rijvak weg. Er is trouwens op straat weinig eetbaars meer te vinden. De centra van de gemeenten zijn nu zo goed als mussenvrij. Dat valt pas op als men er begint op te letten. Net zo is het in de stad. In Gent leverde een wandeling in het oude deel van de stad onlangs geen enkele Huismus meer op. Vergelijk daarmee de waarneming van F. Segers, ooit de stichter van de Wielewaal: 'Te Mechelen, op de speelplaats van het Klein Seminarie, vond ik op 5 september 1934 26 nesten van huismusschen...'

Nestkasten

De Zweedse natuuronderzoeker Linnaeus bracht de Huismus nog onder bij de vinken. Hij noemde haar *Fringilla domesticus*, huisvink. Pas in de vorige eeuw kwamen de mussen terecht waar ze horen, dat is onmiddellijk naast de wevervogels. DNA-onderzoek heeft die classificatie bevestigd. Wevervogels leven in Afrika en Azië. Het zijn heel sociaal gerichte vogels. De meeste soorten nestelen dicht bij elkaar

in kolonies van aparte nesten. Alvast één soort, de Republikeinwever, vervaardigt een reuzenbouwsel waarin alle wijfjes elk hun optrekje hebben. De gezellige aard van de wevervogels zit ook bij de mussen ingebakken. Ook Huismussen flansen wel eens een boomnest in elkaar, een overkapt bolrond werkstuk van droge grassprieten, papiersnippers, strootjes en takjes, meestal te vinden in de kruin van een fruitboom. De opening zit aan de zijkant. Dat bouwsel is net sterk genoeg om één seizoen mee te gaan, dan blaast de wind het uiteen. Het had wel wat, zo een paar losse huismussennesten in een appelboom. Die nestbouw komt zelden meer voor, maar kan plots opnieuw boven water komen, nu het nestelen onder de pannen problematisch wordt. Het volstaat dat één mus er mee begint. De andere stelen de kunst wel met hun oogjes. Het kan een argument zijn om in het kader van huismussenbescherming niet meteen heel Vlaanderen vol te hangen met nestkasten.

Huismus Paul Vandenbulcke

Wie toch voor de nestkast opteert: er zijn al speciale kasten voor de Huismus in de handel. De Engelse RSPB stelt een soort nestterras voor. Goed bedacht, want inspelend op de aard van het beestje, is het huismussenflatgebouw, in feite één hoge nestkast met drie compartimenten onder elkaar, met elk een eigen nestopening. Er hangt hier zo een aan de muur. Een gek gezicht, en dat vinden de Huismussen ook, want ze kijken er niet naar om. Naar verluidt zou men zelfs in minimum zeven nestgelegenheden moeten voorzien, wil men dat de nestkastactie 'pakt'. Maar ook dat gulle aanbod is geen garantie. In Welden staan in een groene tuin de Huismussen allerhande nestkasten en nestpotten ter beschikking. Tot voor enkele jaren waren die door een vijftal paartjes Huismussen bewoond. Nu is het daar feest als er een Huismus zich nog eens in de tuin laat zien.

Op naar de akkers

De Huismus koos het gezelschap van de mens toen die 9.000 jaar V.C. in het Midden-Oosten naar een sedentair boerenbestaan overstapte. Nostalgische landverhuizers hebben relatief kort geleden Huismussen ingevoerd in Amerika, Australië en Zuid-Afrika. In een aantal gevallen kwamen de mussen ook gewoon met de schepen mee. Ze hebben zich in die gebieden fel uitgebreid, en nergens is men met de nieuwe zaadeters in zijn schik. In het oorspronkelijke verspreidingsgebied staat het bondgenootschap tussen Huismus en mens vooral in West-Europa op springen. Naar vroegere aantallen Huismussen heeft men het raden. Er is gebrek aan documentatie, want geen mens keek ooit naar Huismussen om. De ramingen over de achteruitgang lopen dan ook ver uiteen. De recente Nederlandse broedvogelatlas houdt het op 50 % verlies sinds de jaren '70. Andere bronnen laten de terugloop pas in de jaren '90 beginnen, maar dan wel meteen in sneltreinvaart. Toch, hoe langer men op mussen let, hoe meer die 50 % een zeer voorzichtige schatting lijkt. Naast de nood aan geschikte broedgelegenheid hebben ontwikkelingen in de landbouw de Huismus de das omgedaan: de teelt van maïs (te grote korrels) ten nadele van granen (geschikte korrels), het verdwijnen van stoppelvelden, evenals de huidige efficiëntie in het oogsten en het opslaan van graan. Nog niet zolang geleden zat de Huismus de landbouwer flink in de portemonnee. Niet gedurende de broedtijd, want dan krijgen de jongen in het nest insecten en wormen toegestopt. Wel erna, want als ze eenmaal zijn uitgevlogen, zoeken de jonge Huismussen in groep de velden op en doen zich daar te goed aan het rijpende graan. Goed doorvoed hebben ze dan een prima start genomen om de winter zonder kleerscheuren door te komen. Ooit namen miljoenen mussen aan de uittocht naar de akkers deel.

Naar Oostland ...

Assepoester

Er zijn natuurlijk nog altijd veel Huismussen over. In Nederland bleek de Huismus bij de jongste broedvogelinventarisatie de tweede talrijkste broedvogel van het land. Wel stond ze in de vorige atlas (jaren '70) nog ruim op één. Op de verspreidingskaartjes van de twee atlassen valt geen verschil in presentie af te lezen, omdat bij het inventariseren met grote hokken wordt gewerkt. Verkleint men de schaal, door bijvoorbeeld in hokjes van 100x100 meter te inventariseren, dan komen de huidige gaten in de populaties aan het licht. De Huismus is in West-Europa duidelijk op een keerpunt beland. Aanvankelijk deden het gebrek aan nestgelegenheid en de gewijzigde voedselsituatie de aantallen kelderen. Maar misschien neemt nu een andere factor de overhand: het gemis aan contact met de soortgenoten. Huismussen, wevers als ze zijn, hebben dat contact broodnodig. Ook letterlijk, want zowel de mannetjes als de wijfjes leiden een druk en promiscue seksleven. Te weinig spelers in het spel beknot wellicht de prikkel tot voortplanting.

Positief is dat de Huismus nu toch wat meer aandacht krijgt. Dat mag ook, want tot nog toe was ze de assepoester van onze avifauna. Zo is ze in Nederland en Groot-Brittannië, ook bij ons in Vlaanderen, op de Rode lijst van de broedvogels geplaatst. Die vorm van erkenning speelt ze toch het best zo vlug mogelijk kwijt. Huismussen halen nog altijd niet de waarnemingslijsten van vogelliefhebbers. Maar laat de aantallen verder dalen, dan komt ook daar vlug verandering in. Het ringwerk heeft de Huismus eindelijk ontdekt. In het kader van een monitorproject rond broedvogels worden er sinds kort ook Huismussen geringd. Om een beter inzicht te krijgen op de problemen van de Huismus zal men toch wellicht een beroep moeten doen op de micro-elektronica. Hoopgevend zijn verder de akkervogelprojecten die hier en daar in Vlaanderen, ook bij ons, worden opgestart, met het oog op winterse voedselvoorziening voor gorzen. Ook Huismussen (en ringmussen) kunnen daar baat bij hebben.

Hoe dan ook, in de loop van één mensengeneratie zijn in Vlaanderen zowat een half miljoen zangvogelpaartjes (Veldleeuweriken, gorzen, piepers, mussen) verloren gegaan, die op de akkers van graan en/of ongewervelden leefden. De Huismus neemt daarvan meer dan de helft voor haar rekening. De natuur kan blijkbaar heel wat verteren.

Speerdistel Gilbert De Ghesquière

Grauwe klauwier Gerard Mornie

Bloedrode heidelibel Bart Heirweg

... willen we rijden (4-15 aug. 2004)

André De Kimpe

Na al die jaren richting zuiden gekozen te hebben, was het in augustus 2004 het oosten. De interesses van mijn vrouw zaten er ook voor iets tussen. Zelf wilde ik eens de begrazingsprojecten in Noordrijn-Westfalen (Lippstadt - Soest) gaan bekijken. De KNNV gaat al enkele jaren naar de Elbe, dus ook daar konden we informatie zoeken en Mecklenburg-Vorpommern is al jaren bekend voor de Zeerarenden. Rik Desmet was zo vriendelijk om ons enkele nummers van Aves te lenen, met ook daarin praktische informatie. Nog wat hier en daar geïnformeerd en daar reden we richting Oost. De temperaturen waren zuiders: vrijwel alle dagen was het warmer dan 30° Celsius. Halve liters pils leer je hier op prijs stellen.

De '*abu soest*' heeft in Duitsland enige bekendheid verworven in verband met begrazing in natuurbeheer. Ze heeft er in het kader van natuurherstel (Renaturierung) een aantal projecten lopen en rapporteert hierover regelmatig in Duitstalige en Nederlandse tijdschriften. Veel van de artikelen kunnen op hun website teruggevonden worden; vooral 'Quaternary Park' over de zoogdierfauna na de voorlaatste ijstijd, is nogal bekend geworden (www.abu-naturschutz.de). De projecten liggen hoofdzakelijk langs de Lippe, een rivier die vanaf Paderborn naar de Rijn stroomt. Een aantal graslanden in de vallei (verschillende tientallen ha stroomafwaarts Lippstadt) vallen nu reeds enkele jaren onder begrazingsbeheer en de gerapporteerde resultaten laten het beste verhopen.
Het was wel even schrikken toen we te velde de zaken bekeken: de Klostermersch, (79 ha groot; project gestart in 1991 met 8 ha) één der oudere projecten met Heckrunderen en andere grote runderrassen, - een 25 tal in totaal - gaf een zeer ruige indruk. Tussen de kort begraasde stukken bleken grote vlekken distels met mooie zilvergrijze zaadpluizen te staan. Het is duidelijk dat de tolerantie tegenover distels (Akkerdistel en Speerdistel) voldoende groot moet zijn, wil dergelijk project naar het grote publiek toe enige kans op slagen hebben. En die tolerantie is in Duitsland duidelijk groter dan bij ons, getuige de bloeiende Speerdistels in de tuinen. Nu zijn die ruigtekruidenvegetaties vanuit botanisch oogpunt misschien niet echt interessant, vanuit faunistisch oogpunt zijn het rijkgedekte tafels voor zowel insecten als vogels, zij het op andere tijdstippen. Tijdens de winter zijn het schuilplaatsen voor veel soorten insecten. In elk geval: indien distels de 'afscheidsgroet zijn van de landbouw', dan blijkt op die vroeger zwaar bemeste graslanden en akkers het groeten lang te kunnen duren.

De Ahsewiesen op een zijbeek van de Lippe geven een meer gedifferentieerd beeld. Ook het beheer is er verscheidener. Het weidecomplex is een kleine 400 ha groot en deed mij sterk denken aan de Scheldemeersen te Oudenaarde en Petegem, voor de aanleg van de weg erdoor. Een groot deel wordt gemaaid en afgevoerd, de drogere stukken begraasd terwijl er in een natte depressie rietland en opslag van wilgen voorkomt. Poelen van verschillende grootte komen verspreid over het gebied voor. Met Europees geld (Life-project) en met de steun van de overheid (zowel Land, Kreis als gemeente) wordt er gewerkt aan verhoging van het waterpeil (aparte waterhuishouding voor percelen onder natuurbehoud en percelen onder landbouw), aankoop van terreinen en beheer. Qua flora kon of kan het gebied waarschijnlijk niet aan de Langemeersen tippen, qua (avi)fauna is het zeer rijk: Bruine kiekendief en Wulp zijn er broedvogel (en waren er met gemak te zien), voor Grauwe klauwieren is het één der grotere populaties in Duitsland (jaarlijks meer dan 10 koppels). Het voorkomen van deze soort wordt o.a. in verband gebracht met de grote insectenrijkdom als gevolg van het gevoerde graasbeheer. Ook hier is de begrazing duidelijk in een experimenteel stadium: zowel uitheemse koeien zoals Galloways, als meer gewone rassen grazen er op grote oppervlakten. En zoals bij ons zijn er ook hier soms teveel koeien aanwezig en moest er zelfs midden augustus al bijgevoederd worden.

Nadat de fanatieke bioloog content was, reden we verder naar de Elbe. We maakten een ommetje

langs Braunschweig waar Hendrik de Leeuw, een befaamde Duitse hertog en zijn echtgenote in de kathedraal van de eeuwige rust genieten. Volgens Luk Wenseleers stond Hendrik de Leeuw (12e eeuw) model voor de vos Reinaert in het middeleeuwse 'Van de Vos Reinaerde'. Hij was de neef, medestander en rivaal van de toenmalige Duitse keizer Barbarossa, de koning Nobel in het verhaal.
Vandaar naar Pevestorf, naar Pension Lindenhof, waar ook de KNVV regelmatig logeert. Spijtig genoeg waren hun reisverslagen niet op tijd bij ons toegekomen. Het pension zit verscholen onder twee oude linden, ligt aan de rand van het dorp en het terras geeft uit op de Elbe-uiterwaarden. Op een boerderij wat verderop zit één der laatste ooievaarsnesten van het dorp. Het was er behoorlijk druk toen we arriveerden (de dorpsbarbecue) en we liepen er verloren. Een eerste

Ooievaar Gerard Mornie

avondwandeling langs de uiterwaarden was een echte meevaller: Kraanvogels, Ooievaar, Blauwe reiger, Bruine kiekendief, Buizerd ... muizen op de Elbedijk. Ook de eerste Bonte kraaien zien we hier. De Elbe is zowat de grens van het verspreidingsgebied van Zwarte en Bonte Kraai. We hebben de indruk dat hier ook hybriden van beide (onder)soorten voorkomen.
De dag erna eens echt rondgetoerd in de uiterwaarden: in één van de weinige meidoornstruikjes die langs de Elbe stond zat, jawel, een Grauwe klauwier. Zeearend die hier dikwijls aanwezig is, liet zich echter niet zien. Het enige exemplaar zagen we boven de Gartower See, een kunstmatig meer bij het gelijknamige dorp. Het was een juveniel exemplaar (waarschijnlijk twee jaar, volgens de plaatjes in Gensbols roofvogelgids). Wel indrukwekkend waren de grote aantallen roofvogels: op een mooie voormiddag hingen er minstens 50 te schroeven. Voornamelijk Buizerd, Rode en Zwarte wouw, wat Sperwer, maar we voelden ons te onzeker om de rest te benoemen. Voor de toeristen ter plekke waren het allemaal Adler (arenden). Ook een Zwarte ooievaar vloog over.
Zeer mooi zijn ook de oude rivierduinen langs de Elbe. Spijtig genoeg zijn ze nogal eens gebruikt om radiotorens op te plaatsen (het was nu éénmaal het grensgebied) en voor de waterwinning. Deze laatste is bedreigend voor de zomerwaterstanden in deze gebieden. De zandige rivierduinen zijn soms bedekt met grote oppervlakten Hazepootje: deze klaver stond duidelijk niet op het menu van paarden en ook runderen lijken er weinig van te vreten. De vegetaties van de schrale graslanden zijn zeer soortenrijk: anjers, Sint-janskruid, Engels gras, Zandblauwtje om er maar enkele te noemen. Vlinders waren niet zo talrijk, maar dikwijls ongewoon: Koninginnepage, Grote en Kleine parelmoervlinder, verschillende blauwtjes.
Een avondwandeling langs de Gartower See leverde ons een botsing met een grote spinnende watertor op. We zagen er honden die hun baasjes uitlieten. Bevers hebben we er niet gezien. Reetjes wel, maar één exemplaar had een zodanig wantrouwen in al die honden dat het bij het minste geblaf terug naar de bosjes vluchtte. Veel eten was er voor dit niet-aan-toeristen aangepaste exemplaar dan ook niet bij.
Nog een tip: ga in elk geval in Gartow eens langs bij de Tourist Information en het museum. Er staan niet alleen triviale gidsen en, in tegenstelling tot veel andere inrichtingen, werken er geïnteresseerde mensen met een grote kennis van de plaatselijke natuur. Echt een opsteker.

Na de drie dagen langs de Elbe reden we door naar Waren aan de Müritz See. We overnachtten er in Pension zur Fledermaus, een soort natuurhuis (het adres hadden we in Aves gehaald). Het was er niet slecht, maar het deed zowel qua gebouw als qua stijl nogal sterk Oostduits aan. De ietwat verwaarloosde tuin was zeer goed voor graafbijtjes en wespen: een pracht van een wespennest (met levende wespen) hing enkele meter onder ons slaapkamerraam. Het pension ligt rustig, ver van het gewoel van de badplaats Waren.
Het Müritz National Park is een 318 km² groot

natuurgebied met erin verschillende grote en kleine plassen (12% van de oppervlakte). De Müritz See zelf is 117 km² groot en in de omgeving liggen enkele honderden plassen van meer dan 1 ha. Het merenlandschap (de 'Mecklenburgische Seeenplatte') is ontstaan tijdens de ijstijden: de heuvels waren stuwwallen langs de rand van de ijskap en door het onregelmatige reliëf en de beperkte afwatering ontstonden overal grote plassen. In de 10 000 jaar sinds de laatste ijstijd ontstonden er hoog- en laagvenen, voedselarme elzen- en eikenbossen, heischrale graslanden. De mens deed er ook zijn duit in het zakje, maar een grootschalige ontwatering is er niet overal goed gelukt.

Hadden we langs de Elbe al wat libellen gezien, het merengebied van Mecklenburg overtrof werkelijk de verbeelding. Ik heb nergens zoveel libellen gezien als hier. Grote glazenmakers, heidelibellen, metaalglanslibellen... werkelijk massaal. Het was warm in Mecklenburg en libellen vangen zonder netje zat er niet in.

De eerste avond leverde ons al Visarend op, mooi in een kunstnestje op een electriciteitspyloon. Federow is het dorp van de Visarenden. Er is een huis in het centrum van waaruit de Visarenden kunnen bekeken worden via videocamera's bij de nesten. Tijdens het broedseizoen worden veel nesten bewaakt: ijverige vogelfotografen vergeten soms wel eens dat een geslaagd broedgeval primeert op een geslaagd prentje. Eten deden we in een 'Gutshaus' met uitzicht op een ander meertje met een goed ontwikkelde rietkraag die geleidelijk overging in elzen- en eikenbos. Er vlogen een tiental Kraanvogels over tijdens het eten: indrukwekkend. En we waren niet de enigen die ervan genoten. Ervaringen met andere gasten werden uitgewisseld en voor we het wisten, voelden we ons verplicht om iedere avond Kraanvogels te gaan kijken en te babbelen met de 'gepensioneerde gasten'. De tweede dag was het ontzettend warm en deden we wat plassen en zandduinen aan. Visarenden waren er overal, Zeearenden nergens. 's Avonds vertelden de vriendelijke 'gepensioneerden' ons hoe het er aan toeging. Onder het genot van een lekkere pint hadden ze minstens drie kwartier naar 5 Zeearenden (2 volwassen en 3 juveniele exemplaren) gekeken aan de plas achter het Gutshaus. Ook Visarend was er te zien geweest. Tussen 20u15 en 20u50 vlogen er een 150 Kraanvogels over.

Gerard Mornie

Krabbescheer

De laatste dag besloten we het met de fiets te doen. Tussen de sportievelingen met mountainbikes en fluo pakjes vielen we wel uit de toon, maar het was ons niet om records te doen. We reden van plas naar plas, stopten aan de obligate knuppelpaadjes en kijkhutten, keken naar toeristen en vonden het spijtig dat slechts de zuidoostelijke oever van de Müritz see beschermd is. We zagen de graslanden en ondiepe waters waar de Kraanvogels 's nachts komen rusten, we zagen prachtige infopanelen die ons vertelden dat de Kraanvogels er zo talrijk broeden omwille van de rust en de ondoordringbaarheid van de natte elzenbossen (Dat de vele knuppelpaden bijdragen tot de versnippering, verstoring en toegankelijkheid van deze gebieden, lijkt hier nog geen zorg te zijn; alhoewel: er lopen onderzoeksprojecten naar de invloed van verschillende recreatievormen op flora en fauna).

De kleinere Warnker See is een spektakel op zich. Naar schatting een 800 tot 1000 Aalscholvers bevolken er de plas en de bomen er rond. Een lawaaierig spektakel dat reeds van ver te horen is. De bomen rond de plas zitten onder de witte uitwerpselen en velen zijn afgestorven. Weer verder met de fiets, Visarenden en Buizerds bekijken, Krabbescheer, Gele plomp en Waterlelies in sloten en vijvers, maar geen Zeearend. De kern van het huidige nationaal park is het vroegere landgoed en jachtresidentie (Specker Horst, what's in a name?) van de voormalige minister van economische zaken en minister-president (kortstondig) van de DDR (Stoph). De man was zodanig geliefd dat binnen het jaar na

de val van de muur de residentie en alle bijgebouwen afgebroken werden. Het materiaal is hergebruikt door de bewoners van de omliggende dorpen. De weg naar de vroegere residentie ligt er nog en is nu ingeschakeld in het fietsnetwerk door het park. De weg doorkruist een tientallen ha groot rietveld, waarboven altijd wel een Bruine kiekendief vliegt. Roerdomp, Woudaapje en Otter zijn er ook nog aanwezig; we hebben ze niet gezien. Na vele kilometers, enkele pinten en wat eten keerden we in de late namiddag terug. We hadden alles gezien behalve het beest waarvoor we hier waren: de Zeearend. De realiteit ligt dikwijls ver van wat we op de televisie voorgeschoteld krijgen.
Maar de realiteit overtreft dikwijls die televisie. Een Visarend met een vis tussen de poten komt van links

Otter

over het rietveld afgevlogen, achtervolgd door een reusachtig beest. Daar was ie eindelijk, en hoe. Na een eerste aanval op de Visarend, nog enkele korte zwenkingen naar links en rechts, laat deze de vis vallen. De Zeearend duikt eronder, vangt de vis en vliegt ermee in tegenovergestelde richting weg. Dit alles, misschien slechts gedurende één minuut en op een tien, vijftien meter afstand. De wendbaarheid van zo een groot beest (het formaat van een Vale gier), de grote, krachtige snavel, de poten waaraan tenen en klauwen met het blote oog zeer goed zichtbaar waren, het geruis van de vleugels: er zijn geen woorden voor. Het was duidelijk een volwassen exemplaar met een uitgesproken witte staart; de engelse naam 'White-tailed Eagle' is zeker niet gestolen.
We zagen slechts één zeearend in Mecklenburg; het was de moeite. 's Avonds aten we een laatste maal in het Gutshaus en zagen de Kraanvogels naar de Müritz See vliegen. Het was mooi geweest.

WWW-eetjes over Natuur en Milieu op het wereldwijde web

Johan Cosijn

Internet herbergt een gigantische informatie, vergelijkbaar met een combinatie van honderden encyclopedieën, duizenden Gouden Gidsen, miljoenen catalogi en een ontelbaar aantal biblio-, audio- en videotheken. En of dit nog niet genoeg is kan iedere wereldburger zijn denkbeelden, hobby's en andere liefhebberijen via het internet delen met anderen.
Deze wereldwijde informatie is echter niet logisch geordend, zoals bijvoorbeeld in een bibliotheek, en ook is er geen centrale persoon of organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer en de actualiteit. Toch is het mogelijk om in deze 'chaos' de gewenste informatie te vinden. Zo komt u alles te weten over een gemeente of instelling door simpelweg een internetadres **(url)** in uw webbrowser te tikken. Op bijvoorbeeld **www.maarkedal.be** kunt u elk moment van de dag informatie vinden over deze 'parel van de Vlaamse Ardennen'.

Naast het direct invoeren van een internetadres, kunt u ook uw toevlucht zoeken tot de verschillende **platforms of portalen**. Dit zijn websites die per categorie of onderwerp een grote hoeveelheid url's voor u hebben verzameld. Met een paar muisklikken bent u op de gewenste plaats. Voorbeelden hiervan zijn **www.vlaanderen.be** en **www.vlaamse-ardennen.be**
Lukt het niet om op internet via bovenstaande methoden de juiste informatie te vinden, dan wordt het tijd om een zoekmachine in te schakelen. Hiervan zijn er legio, zoals **Altavista, Yahoo** en **Ilse**, maar de bekendste en wereldwijd de meest gebruikte is waarschijnlijk **Google**.
Of u kan hiervoor vanaf dit nummer van Meander terecht in deze nieuwe rubriek. Het is de bedoeling om u op een overzichtelijke manier een beetje wegwijs te maken in het aanbod van sites over natuur en milieu. Vrijblijvend en zonder pretentie.

In deze eerste bijdrage willen we de aandacht vestigen op het aanbod van kaartmateriaal en informatiebronnen. Iedere beheerder van een

natuurgebied – vrijwilliger of professioneel – kent het probleem: welke informatie heb ik nodig om het beheer te onderbouwen en gepaste beheerkeuzes te maken. Ook interessant om weten voor iedere geïnteresseerde die niet rechtstreeks met het beheer van een natuurgebied te maken heeft.
Hoe kan je te weten komen wat er van een gebied gekend is? Welke kaarten zijn beschikbaar? Met welke soorten hou je rekening bij het opstellen van een beheerplan? Welke soorten zijn er in feite aanwezig? Wat is wettelijk toegelaten?
Het zijn maar enkele van de vele vragen waarmee een natuurbeheerder wordt geconfronteerd. Het blijkt onmogelijk al deze vragen in deze rubriek te behandelen. Elk gebied is anders, met een andere historiek, andere bodem, andere soorten. Naast wat algemene kennis over natuurbeheer, vegetatiekunde en populatiedynamiek moet een beheerder vooral zijn weg vinden in het natuurbehoudlandschap. Wie is met vlinders bezig? Waar vind ik de Biologische waarderingskaart van mijn gebied? En wat is een goed boek of website om een idee te krijgen van de habitatvereisten van marterachtigen?
Daarover gaat deze bijdrage. Het reikt je de belangrijkste bronnen aan om zelf op zoek te gaan naar de gewenste informatie. Bibliotheken, boeken, specialisten en tegenwoordig vooral het internet blijken een onschatbare bron aan informatie. Het probleem is niet enkel het antwoord te vinden op je vragen, maar ook inschatten of de gegeven informatie correct is. Iets wat zich hoe langer hoe meer stelt met het internet bijvoorbeeld.

Hieronder volgt een lijst van instituten of organisaties die uit ervaring betrouwbaar zijn. Dit wil niet zeggen dat andere bronnen geen juiste informatie geven of omgekeerd.

Organisaties België

De afdeling Bos & Groen (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement LIN, AMINAL) staat in voor bossen, parken en andere groen infrastructuren, viswaters en wildbeheer. Zij bundelen alle krachten voor de realisatie van een groen Vlaanderen, van in de stadskern tot in het buitengebied. Het verbeteren van de leefomgeving en het beschermen van het natuurlijke milieu zijn daarbij de drijfveren. Steeds weer streven zij naar het duurzaam samengaan van de recreatieve, landschappelijke, economische en ecologische rol van het groen Op de site **www.bosengroen.be** vind je alle informatie in verband met wetgeving, subsidies en publicaties.

De afdeling Natuur (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement LIN, AMINAL) staat in voor de voorbereiding en uitvoering van het natuurbeleid, kijken toe op de naleving van het natuurdecreet, kopen natuurgebieden aan, zorgen voor het beheer ervan, zorgen voor financiële steun voor natuurverenigingen, e.a. Op de site **www.natuur.be** vind je alle informatie over natuurgebieden, beheer en bescherming, beleid en wetgeving, onderzoek, bezoekerscentra…

Het Instituut voor Bosbouw- en Wildbeheer (IBW) **www.ibw.vlaanderen.be** is een organisatie die onderzoek verricht op bosecologie, boomziektes, populierenteelt, vis, etc. Je kan er terecht voor vragen rond al deze onderwerpen. Sommige onderwerpen zijn op deze site wat uitgebreider behandeld, bijvoorbeeld het onderzoek van de cel wildbeheer.

Het Instituut voor Natuurbeheer (IN) **www.instnat.be** doet onderzoek rond ecologie, versnippering, natuurbeheer, etc. Tevens maakt dit instituut de biologische waarderingskaarten en heel wat van de rode lijsten. Een absolute aanrader is het onderdeel "kenniscentrum". Hier vind je online een schat aan informatie terug rond soorten, inclusief rode lijsten en ecologie, kaarten, rapporten, enzovoort. Overigens is er een fusie op til tussen het IN en het IBW.

Inverde vzw (voorheen EBG of Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal vzw) **www.inverde.be** wil de kennis van het duurzaam beheer van het bos, het groen en de natuur versterken. Dit doen zij door het organiseren van opleidingen voor mensen die beroepshalve betrokken zijn bij bos-, groen- en natuurbeheer en voor private eigenaars, studenten, leerkrachten, natuurgidsen… Kortom, de natuurliefhebber die meer wil weten over het beheer van bos-, groen- en natuurgebied, zal ongetwijfeld zijn gading vinden binnen het cursusaanbod. Daarnaast is Inverde ook en informatiecentrum en

voeren zij het dagelijks beheer van het Bosmuseum Jan van Ruusbroec. Het bosmuseum is gelegen in dezelfde historische pachthoeve – in de schaduw van het Zoniënwoud - als Inverde en is ingericht op initiatief van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Bos & Groen. Op de site zelf staat niet zoveel informatie, maar er staat een heel team klaar om op al je vragen te antwoorden.

Het Nationaal Geografisch Instituut (NGI) **www.ngi.be** is de uitgever van de topografische kaarten. Ook voor digitale kaarten en Ferrariskaarten kan je hier terecht.

Als een wet niet in het staatsblad verschenen is, is ze niet geldig. Op **www.staatsblad.be** is het staatsblad online beschikbaar.

De site van OC-gis bundelt, onder het onderdeel geo-vlaanderen, alle bestaande en vrij te gebruiken kaarten van Vlaanderen online. Biologische waarderingskaarten, gewestplannen, bodemkaarten, Natura2000-kaarten, VEN 1ste fase, bossen, speelzones in bossen, enz. De site **www.gisvlaanderen.be** is zeer gebruiksvriendelijk en eenmaal je een bepaalde plek op je scherm hebt kan je van kaart wisselen zonder telkens opnieuw te moeten zoeken.

Beleidsnota Leefmilieu en Natuur

De langverwachte 'Beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009' van Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur Kris Peeters is afgerond en werd neergelegd op vrijdag 03/12/04. In de nota staan geheel volgens de nieuwste politieke mode veel intenties en bedoelingen, maar erg weinig concrete engagementen.
De minister waarschuwt voor overdreven verwachtingen. In een dichtbevolkte regio als Vlaanderen is er nog weinig plaats voor natuur en gezondheid. Bovendien zouden mensen natuur en milieu niet meer belangrijk vinden. Ze kiezen voluit voor economie, zoals houtopbrengst, jacht en visserij. Je leest hier in een volgend nummer van Meander ongetwijfeld meer over.

Over vogels, pluimen en vrouwen

Niko Van Wassenhove

Op 11 november 2004, nationale Vrouwendag, las ik dat een vrouwenclub aan de basis lag van één van de grootste vogelverenigingen ter wereld. Niet alleen het leven zelf vindt bij vrouwen zijn oorsprong, maar zoals hierna blijkt liggen ze ook aan de basis van de vogelbescherming, althans in Engeland. Hier volgt deze geschiedenis.

Grote zilverreiger

Gerard Mornie

In 1896 telde de ornitholoog Frank Chapman tijdens 2 wandelingen in New York 40 verschillende vogelsoorten. Neen, niet zien rondvliegen in de stad maar gezien op de 700 hoeden van de dames... Een hoed dragen met vogelpluimen was 'bon ton' in die tijd en daarvoor zijn vele vogels gestorven. In 1902 was het verenaanbod van reigerachtigen op de commerciële markt van Londen een equivalent van 192960 vogels. Het geschatte aantal van paradijsvogels die tussen 1900 en Wereldoorlog I het leven lieten voor de pluimenindustrie is 80000 vogels. De geviseerde

families waren vooral reigerachtigen, paradijsvogels, sternen, roofvogels, uilen. Vooral de zilverreigers waren in trek. De twee verlengde sierveren aan het achterhoofd van de Kleine zilverreiger waren zéér populair en gewenst. Over gans de wereld werden jaarlijks miljoenen vogels gedood door pluimenjagers. Ze werden geleverd vanuit Duitse, Franse, Nederlandse en Engelse kolonies naar de modehuizen in Londen, Parijs en New York. Tussen 1900 en 1910 importeerde Groot-Brittannië 6000 ton aan pluimen en dit met een waarde van £ 60 miljoen! Op vele plaatsen had dit zware gevolgen voor de vogelpopulaties. Zo daalde de populatie Visdieven in Nederland van 30000 koppels in 1900 naar 12500 in 1910. Onnodig u te melden dat in die tijd de 'pluimenindustrie' machtig was.

Maar er kwam snel reactie. Midden de jaren 1880 werden verschillende verenigingen opgericht tegen deze pluimenindustrie en het doden van al deze vogels. In 1889 werd de 'Society for the protection of Birds' (SPB) opgericht. Bijna alle leden waren vrouwen en gekant tegen het gebruik van veren, op uitzondering van struisvogelveren. Ze voerden ook strijd tegen de massale import van pluimen in Groot-Brittannië. Vrij snel kregen ze steun van heel wat vrouwenbladen en 'The Times'. Drie jaar later was het ledenaantal gegroeid tot 9000. In 1899 volgde koningin Victoria hun voorbeeld. Ze schafte het gebruik van pluimen van zilverreigers af in het leger en deze werden vervangen door struisvogelpluimen. In 1904 kreeg de vereniging van Edward VII de toelating om 'koninklijk' als predikaat te gebruiken. De RSPB (Royal Society for the Protection of Birds) had nu leden in West-Europa, Indië, Australië en Ierland. Er werden campagnes op touw gezet om het grote publiek in te lichten over deze slachtpartijen en de gevolgen voor deze vogels. In 1917 kwam er een eerste regeling die de pluimenhandel meer aan banden legde en in 1921 werd de handel in pluimen omzeggens verboden. Het tijdperk van hoeden met vogelpluimen was afgesloten.

De RSPB is één van de grootste natuurverenigingen met in het begin van de jaren '90 ongeveer 750 000 leden. Nog steeds zet de vereniging zich in voor de bescherming van vogels en onderneemt ze acties tegen vogelvangers, eiverzamelaars en vogelhandelaars.

Maar blijkbaar zijn onze vrouwelijke vogelkijkers nog zeldzamer geworden dan de zilverreigers destijds?

Latijn en Grieks

Emiel De Jaeger

Van **kalos** -het Griekse woord voor mooi- vond u in Meander 3-2004 een eerste reeks samenstellingen. Hierna volgen nog andere.

■ **Callianthus:** kallos + anthos = bloem (G).
Gladiolus callianthus (iridaceae): Abessijnse gladiool - witte bloemen met lilarood hart.

■ **Callicarpa** = kallikarpos = met mooie vruchten (G) < kallos + karpos = vrucht.
Callicarpa bodinieri var. giraldii (Callicarpa geraldii, Callicarpa giraldiana) (verbenaceae) - bladeren lancetvormig, donzig, getand, gele en rode herfsttinten; lila (paarse) bloempjes in ronde trossen; ronde, paarsrode bessen.

■ **Callicebus:** kallos + kêbos = aap met lange staart (G).
Callicebus moloch (cebidae): Grijze titi - grijs, roodachtig of bruin, grijze of zwartachtige staart; keel en borst zoals de rug of oranje getint.

■ **Callichthys:** kallos + ichthus = vis (G).
Callichthys callichthys (callichthyidae) - Pantsermeerval.

■ **Callicore:** kallos + korê = meisje (G).
Callicore rosea (Amaryllis belladonna) (amaryllidaceae) - blad smal; bloemen bleekroze, trompetvormig, zoete geur.

■ **Callilepis:** kallos + lepis = schub (G).
Liatris callilepis (aster) - lijnvormige bladeren; helder karmijnrode bloemaren.

■ **Callimorphus:** kallos + morphê = vorm (G) met adj. uitgang.
Callimorpha dominula L. (arctiidae) - voorvleugels zwart met metaalgroene glans en witte en oranje stippen, achtervleugels rood met zwarte vlekken.
Rhododendron callimorphum (ericaceae) - groenblijvende heester; bladeren rond, blauwgrijs, later bovenaan glanzend groen; bloemen bleekroze,

komvormig, met karmijnrode vlek.

■ **Callionymus:** kallos + onuma = naam (G).
Callionymus lyra (callionymidae): Pitvis - slijmvisachtige; mannetje met lange staartvin, sterk verlengde rugvinnen en fraai geelbruine tekening met blauwe strepen en vlekken; wijfje bruin.

■ **Calliopsis:** kallos + opsis = uiterlijk (G).
Calliopsis drummondii Don (Coreopsis basalis Blake) (asteraceae) - onderste bladeren ongedeeld, overige één of twee paar zijslippen onder een veel grotere eindslip; lintbloemen breed, geel, vaak met bruine vlek aan de voet.

■ **Callipepla:** kallos + peplos = sluier (G).
Callipepla squamata (phasianidae): Geschubde blauwe kwartel.

■ **Calliphora:** kallos + phoros = dragend (G).
Calliphora erythrocephala (calliphoridae): Bromvlieg, Blauwe vleesvlieg - metaalblauw.

■ **Callipus:** kallos + pous = voet, poot (G).
Callipus foetidissimus (nematophora) - Slangmiljoenpoot.

■ **Callipyge:** kallos + pugê = bil (G).
Lodoicea callipyge Comm.: - palm, vrucht gelijkt goed op de billen van een negerin.

■ **Callistege:** kallos + stegê = dak, kamer (G).
Callistege mi (noctuidae): Mi-vlinder - donkerbruine vleugels, met ingewikkelde tekening van geelwitte strepen en vlekken.

■ **Callistemon:** kallos + stêmôn = draad (G).
Callistemon citrinus (myrtaceae): Lampenpoetser - bladeren grijsgroen, lijn-lancetvormig; kleine bloemen met rode meeldraden, in cilindervormige aren.

■ **Callistephus:** kallos + stephos = krans (G).
Callistephus chinensis Nees (asteraceae): Chinese aster, Zomeraster, Zaaiaster - bebladerde stengel; één groot eindstandig hoofdje; bladeren lang en smal (eivormig), grof gezaagd of getand; omwindsel in dikke bolle kraag; bloemen margrietachtig, donkerpaars.

■ **Callithrix** = kallithrix = met mooie haren (G) < kallos + thrix, trichos = haar.
Callithrix jacchus (callitrichidae): Gewone marmoset, Witoorpenseelaapje - zwart met grijs of bruin, staart zwart, grijs geringd, witte, gele of zwarte oorkwastjes.

■ **Callitriche** = kallitrichon = venushaar (G) < kallitrichos = met mooie haren < kallos + thrix, trichos = haar) + suffix.
Callitriche platycarpa Kütz. (callitrichaceae): Gewoon sterrenkroos - onderste bladeren lijnvormig, bovenste spatelvormig; deelvruchtjes gevleugeld op de rug, lichtbruin.

■ **Callitrichoides:** callitriche + eidos = vorm (G).
Pilea callitrichoides (Pilea muscosa, Pilea microphylla) (urticaceae): Kanonplantje - bladeren klein, tijmachtig, lichtgroen, varenachtig; geelgroene bloemen.

■ **Callitris:** kallos + treis = drie (G); naalden en kegelschubben in drietallige kransen (Back).
Callitris quadrivalvis (Tetraclinis articulata) (cupressaceae) - geelwitte hars (sandarak, sandrak, sanderac).

■ **Calliurus:** kallos + oura = staart (G) met adj. uitgang.
Aphyosemion calliurum ahli (cyprinodontidae) - Zoetwatertandkarper, tropisch Afrika (aquarium).

■ **Callocephalon:** kallos + kephalê = hoofd, kop (G).
Callocephalon fimbriatum (psittacidae): Helmkaketoe - kuif van roodgepunte veren.

■ **Callochiton:** kallos + chitôn = mantel (G).
Callochiton achatinus - keverslak; glanzende roodbruine schelpplaten met witte vlekken; vlezige rand met platte stekeltjes.

■ **Callophrys:** kallos + ophrus = wenkbrauw (G).
Callophrys rubi L. (lycaenidae): Groentje - bovenaan bruin, onderaan groene metaalkleur; op braam, Struikheide, brem, bosbes.

■ **Callopistria:** kallos + pistra = drinkbak (G).
Callopistria juventina Cr. (noctuidae): Varenuil - op adelaarsvaren.

■ **Callorhinus:** kallos + rhis, rhinos = neus (G).
Callorhinus ursinus (otariidae): Noordelijke zeebeer, Pribilov-zeebeer, Noordelijke pelsrob (Lekt) - noorden van de Grote oceaan, Pribilof eilanden.

■ **Callorhynchus:** kallos + rugchos = snuit (G).
Callorhynchus antarcticus (callorhynchidae): Doodskopvis (Lekt) - zuidpoolzee.

■ **Callospermophilus:** kallos + sperma = zaad (G) + philos = houdend van (G).
Callospermophilus lateralis (sciuridae): Goud-mantel-grondeekhoorn.

■ **Calluna:** < kallunô = reinigen (G) < kallos; gebruikt voor bezems.
Calluna vulgaris Hull (ericaceae): Struikheide, Bezemheide, Gewone heide - bladeren lijnlancetvormig, vier rijen, elkaar pansgewijs bedekkend, zittend, twee priemvormige oortjes; bloemen in trossen of pluimen, licht paarsrood, zelden roze of wit.

■ **Hemerocallis:** leliken van Calvarien (*L) < hêmerokalles = daglelie (G) < hêmera = dag + kallos + suffix).
Hemerocallis fulva L. (lilaceae): Bruine daglelie - lintvormige blad; bloemen trompetvormig, van buiten bruingeel, van binnen oranje, dwarsgeaderde slippen.

■ **Petricallis:** petra = rots (G,L) + kallos.
Petrocallis pyrenaica: Pyrennian Petrocallis - zodenvormend, drielobbige bladeren, gewimperd, rozerode of violette bloemen.

■ **Calliostoma:** kallios (comparatief) + stoma = mond (G).
Calliostoma zizyphinum (trochidae): Bonte tolhoorn - scherpgepunte kegelvormige schelp met roze strepen.

Zwalm.vallei weet de Boembekemolen geklasseerd!

Jan François

Velen vragen het ons steeds weer: 'en wanneer wordt de molen gerestaureerd? '. Telkens weer moeten we uitleggen dat dit allemaal veel minder snel verloopt dan wenselijk is. Zo moest op de klassering maar liefst twee en een half jaar worden gewacht.
Dat de molen intussen zienderogen aftakelt, ik durf het bijna niet te zeggen. De muren moesten het maar horen, bij slag komen ze naar beneden … stt … vraag dit nooit meer.

Wellicht zullen er binnenkort werken worden uitgevoerd, teneinde de molen tegen verder verval te behoeden.
En nog steeds zal het nog geruime tijd wachten zijn vooraleer van enige restauratie sprake zal zijn. Inderdaad kan de voorbereiding daarvoor beginnen. Een restauratiedossier voor een dergelijke molen is evenwel geen kleintje en uiteraard, zelfs al wordt dergelijke restauratie voor 80 % gesubsidieerd, de restfinanciering is echt niet min. Bovendien dient de overheid die subsidies in zijn begroting te voorzien en hebben de molenmakers voor jaren gevulde orderboeken.
Maar toch is elke stap vooruit een stap dichter bij het doel: een maalvaardige molen temidden het natuurgebied dat zwalm.vallei er uitbouwt. Met de uitbouw van de Boembekemolen als maalvaardige molen en met de situering, aansluitend bij de molen, van een educatieve ruimte, wil NP zwalm.vallei de recreanten in contact brengen met natuur en cultuur. Het Mijnwerkerspad levert enerzijds heel wat toevallige passanten. Anderzijds is het Mijnwerkerspad een ideaal medium waarlangs recreanten (tot en met rolstoelgebruikers) ruim kennis kunnen maken met het reservaatproject.

Je kan je afvragen wat een natuurvereniging met een watermolen aanvangt. De Zwalmvallei is, hoe je het draait of keert, het resultaat van eeuwenlang menselijk ingrijpen, met als ultieme voorbeelden de nog aanwezige watermolens. Zo werd de vallei met de aanleg van een tegen de valleiwand ingegraven bevoorradingsgeul voor de watermolen duidelijk door de mens gekneed. Binnen de ruime buurt van de Boembekemolen wil NP

zwalm.vallei, naast aandacht voor natuur, extra aandacht hebben voor de cultuurhistorische elementen.

Met de volgende tekst maakt de minister en zijn administratie duidelijk waarom zij de Boembekemolen klasseren:
"Wegens de historische, industrieel-archeologische en sociaal-culturele waarde als monument:
De watermolen genaamd "Boembekemolen" met inbegrip van de kelder onder de woning, de watergevel ter hoogte van de woning, de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken inzonderheid de volledige technische uitrusting bestaande uit het draaiend werk (het kamwerk, een koppel maalstenen, elevatoren, liggende monocylindersemidieselmotor "Claeys Zedelgem", de

Boembekemolen Germain Mangeleer

riemen en overbrengingen, de graankuiser, het houten luiwerk, de ijzeren goot van de archimedesschroef en alle toebehoren), de sluis met stuw, het waterrad, gelegen te …

Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:
De industrieel-archeologische, historische en sociaal-culturele waarde van het monument wordt als volgt omschreven:
als voorbeeld van een watermolen waarvan de oudst gekende vermelding dateert van 1548 maar die waarschijnlijk reeds ouder is (in dit oude cultuurlandschap waren er reeds in de 11de eeuw watermolens). Van de oude vaste constructies zijn er restanten van de 17de en 18de eeuw (watergevel, restanten van leemvakwerk, dakspant). Deze watermolen illustreert de wijze waarop de inrichting en behuizing daarvan aan de economische en technische ontwikkelingen vanaf het einde van de 19de eeuw en gedurende de eerste decennia van de 20ste eeuw dienden te worden aangepast bijvoorbeeld door de plaatsing van een stoommachine rond 1900, later vervangen door een semi-dieselmotor in jaren 1920. Er zijn dus zowel oude, ambachtelijke sporen, als sporen van semi-industriële uitrustingen aanwezig (industrieelarc heologische waarde).
Tevens was deze watermolen reeds bekend in een voor de streek belangrijke tijd, namelijk de 16de eeuw, waarin een belangrijke historische actor, namelijk Lamoraal, graaf van Egmont er eigenaar van was (historische waarde).
De historische documenten betreffende deze watermolen leggen getuigenis af van de overgang van de eigendomstoestand van molens van adellijk naar particulier bezit en dit rond 1800 (sociaal-culturele waarde)."

Om dit project te kunnen realiseren zijn giften van harte welkom. U kunt storten op
001-3781884-27 van vzw Boembeke of op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding van 'project 3671'; via de laatste rekening is een fiscaal attest verkrijgbaar.

SL: afdeling Schelde-Leie
SV: afdeling Scheldevallei
VA: afdeling Vlaamse Ardennen
RO: afdeling Ronse
KZ: Kern Zingem
ZV: afdeling zwalm.vallei
VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)
PWG: Plantenwerkgroep regio Schelde-Leie
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
IWG: Invertebratenwerkgroep "Lampyris"
ZWG: Zoogdierenwerkgroep
SOW: Stichting Omer Wattez
JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

Zondag 10 april 2005

■ **SL: Natuurwandeling langs de ruilverkavelingspaden te Wontergem.** Gids: Paul Cardon, tel.055/31.19.92. Landschapswandeling langs ruilverkavelingspaden. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Wontergem. Einde omstreeks 17 uur. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

■ **RO: Blauwe-kousjeswandeling in het Bois Joly te Ronse.** Gids: Jeaninne Tassyns. Samenkomst om 14u aan het kerkhof te Ronse, kant Hogerluchtstraat. Aandacht voor de voorjaarsflora. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker. Let wel: vooraf inschrijven noodzakelijk via e-mail op het adres sowronse@hotmail.com of telefonisch op het nummer 055/20.67. 69 ('s avonds of in het weekend).

■ **ZV: Bustocht naar het land van Saeftinghe in Zeeland.** Begeleidende gids: Jo Janssens, tel 09/361.35.55. Samenkomst om 8u30 aan de kerk te Leupegem of om 9u aan de achterkant van het station te Zottegem. Inschrijven door overschrijving op reknr. 920-1016321-35 van NP zwalm.vallei. Prijs: € 15 voor + 16-jarigen, € 12,5 voor 11-15-jarigen (toegang inbegrepen). We wandelen in dit schorren– en slikkengebied o.l.v. een plaatselijke gids. Een goede fysische gezondheid is vereist, minimumleeftijd is 11 jaar. Meebrengen: laarzen, reservekledij en pick-nick.

Donderdag 14 april 2005

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang om 19u30. Film en bespreking: Over het leven van de bijen, Paul Pals. Einde om 22u30.

Zaterdag 16 april 2005

■ **NWB: Plantenstudiedag in de vallei van Molenbeek en IJzenbeek en kasteel Hoogpoort.** Gids: Andre Van den Bergh, tel: 052/35.05.18. Samenkomst om 9u aan het station van Asse. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E4.12.42 waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Zondag 17 april 2005

■ **VA: Lentewandeling in en om Het Burreken.** Gids: Paul Pals, tel. 055/42.56.92. Samenkomst om 9u30 op de parking Perreveld N°14 te Zegelsem. We maken kennis met de Vlaamse Ardennen op hun best: Boshyacinthen, bosanemonen en daslook laten zich massaal bewonderen.
Einde om 12 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker.

■ **VA: Familiale natuurwandeling naar de vallei van de Maarkebeek met bezoek aan het Eeckhoutbos en de Longkruidbosjes.** Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst om 14 u aan de kerk van Maarke-Kerkem. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: stevige wandelschoenen, verrekijker.

Zaterdag 23 april 2005

■ **RO+PWG: Studie van de bronbosflora in de Vlaamse Ardennen, deel 1: Moulin du chat sauvage te Ronse.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de Paterskerk, stwg. Elzele, Ronse (t.o. Mgr. Beylsstr.) te Ronse. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in kmhok E3-51-33, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de bronbosflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 24 april 2005

SL+SV+RO+VA+ZV: 27e Vlaamse Ardennendag. Zie ook aparte aankondiging op p. 23 en de wikkel.

Voormiddag: Kennismaking met geologie, flora en fauna van Rozebeke. Gids: Paul Pals, tel. 055/42.56.92 Samenkomst om 9u aan de kerk van Rozebeke. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen en lunchpakket.

's Middags: we nuttigen ons lunchpakket in de sportzaal van het Sint Bernarduscollege, ingang Meinaert te Oudenaarde (bewegwijzering naar de parking van deze sportzaal volgen vanaf Tacambaroplein). Hier kan men drank, bio-hotdogs en mattentaarten kopen.

Namiddag: Kennismaking met geologie, flora en fauna van het Bassegembos. Gids: Erik Cooman, tel. 056/77.63.71. Samenkomst (voor zij die enkel 's namiddags aansluiten) om 14u op de parking links van de baan Anzegem-Tiegem, aan café 't Fonteintje tegenover het St-Arnolduspark (de anderen worden meegeloodst vanuit de feestzaal in Oudenaarde). Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 28 april 2005

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep «Lampyris»** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang om 19u30. Voorbereiding triowandeling en voorstelling werkgroep IWG van 1 mei. Einde om 22u30.

Zaterdag 30 april 2005

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Bocqvallei, Bois d'Anné en Rocher de Fumi.** Gids: Andre Van den Bergh, tel: 052/35.05.18. Samenkomst om 9u aan de kerk van Crupet. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok H5.17.43 waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 093/86.45.60).

Zondag 1 mei 2005

■ **SV+IWG+PWG+VWG: Trio-wandeling in Bos t' Ename en voorstelling van de werkgroepen.** Gidsen: Karel De Waele (PWG) tel. 093/86.45.60, Guido Tack (VWG) tel. 055/30.25.89, Bryan Goethals (IWG) 0474/94.22.40. Samenkomst om 14u aan café Romantica, Boskant 25 te Mater (op de N46 te Ename richting Aalst juist voor de spoorwegbrug rechts afslaan; achtereenvolgens de Steenbakkerstraat, Braambrugstraat en Casterstraat volgen

tot aan de Boskant). Vanuit dit centraal punt starten drie wandelingen (planten -, vogel -en invertebratenwerkgroep) naar het bos t' Ename. In de zaal van het café zal er een permanente tentoonstelling van de drie werkgroepen te bezichtigen zijn (met o.a. info over lopende projecten, power point voorstelling, levende en dode spinnen, kevers, slakken en andere invertebraten). Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker, loep, vlindernet, determineerwerken allerhande.

■ **JNM: Zondag 1 mei, vogelkijkdag aan zee (8-12 jarigen). In het Zwin** kunnen we allerlei rare vogeltjes bekijken en mooie plantjes bestuderen. Maar natuurlijk zullen we ook toffe spelletjes spelen op het strand en heuse zandkastelen bouwen. Als het weer het toelaat kunnen we ons aan een duikje wagen. Afspraak: om 8u20 aan het station van Deinze, einde is voorzien om 18u30 aan het station van Deinze. Personen die verkiezen om op te stappen in het station van Waregem, kunnen contact opnemen met Dries Hubrechts Tel. 09/386.56.06, dries_hubrechts@yahoo.com. Meebrengen: Een lunchpakket voor 's middags, € 4 (inkom Zwin), zwembroek, handdoek, eventueel een verrekijker en een vogelgids.

5-8 mei 2005

■ **Hemelvaartweekend Lotharingen (met de groep van Johan Royeaerd (Midden-Limburg).** Wie meer inlichtingen wil (volledig programma en andere practische schikkingen) kan zich wenden tot Johan Royeaerd, Koningsbergweg 89, 3520 Zonhoven, tel. 011.80.35.25/26 – 0486.031.131 of email joroy@skynet.be.

Zondag 8 mei 2005

■ **SV: Natuur– en landschapswandeling langs de oude spoorwegberm te Waregem-Zulte.** Gids: Peter Depodt, tel. 056/61.04.55. Samenkomst om 14u aan het oud station van St.-Eloois-vijve ("Chinoh"), Vijvseweg 200 te St.- Eloois-vijve. Genieten van de bloeiende meidoorn … Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Woensdag 11mei 2005

■ **VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Davy Degroote, tel. 0479/73.61.37. Aanvang om 20u. Einde om 22u30.

Donderdag 12 mei 2005

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang om 19u30. Thema: Determineren Monitoring Bos t' Ename. Einde omstreeks 22u30.

Vrijdag 13 mei tot maandag 16mei 2005:

■ **NWB: Botanisch Pinksterweekend te Vijlen (Nederlands Limburg).** Verblijf in volpension in hotel Vijlerhof te Vijlen. Prijs: € 174 per persoon voor 3 dagen in tweepersoonskamer. Inschrijven door overschrijving van € 90 per persoon voor eind november op rek: 290-0375256-81 van Karel De Waele, Kerselaarslaan 52, 9800 Deinze.

Zondag 15 mei 2005

■ **SL: Vroegemorgenzangtocht in de Scheldevallei te Eke: Op zoek naar de Gekraagde roodstaart.** Gids: Jo Buysse, tel. 09/385.52.89. Samenkomst om 6u aan de kerk van Eke. Einde omstreeks 9u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen.

■ **ZV: Natuurwandeling langs de Salagrachten (waterkerskwekerij) en omstreken te Roborst.** Gids: Bart Magherman, tel. 093/60.09.99. Samenkomst om 14u aan de kerk van Roborst. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Maandag 16 mei 2005

■ **RO+IWG: Insecten-dagtocht naar de Viroinvallei.** Gids: Ronny Declercq tel. 055 /45.63.42.. Samenkomst om 8 uur 30 aan de parking van Carrefour Ronse (C. Snoecklaan). Kostendelend rijden. Met de prachtige insectenwaarnemingen van vorig jaar in het hoofd hopen we dit jaar een even mooie excursie naar de kalkhellingen te doen. Einde omstreeks 17 uur. Meebrengen: laarzen, loep, verrekijker, vlindernet, insectengids, lunchpakket en drank.

Zaterdag 21 mei 2005

■ **RO+PWG: Studie van de bronbosflora in de Vlaamse Ardennen, deel 2: het Bos ter Eecken te Louise-Marie.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Louise-Marie. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in kmhok E3-41-34, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de bronbosflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 22 mei 2005

■ **VA: Dagtocht naar de vallei van de Grote Nete te Heist-op-den-Berg en naar het Life-project in de Langdonken te Herselt.** Gids: Wilfried Wouters, tel. 015/24.25.73 (voormiddag) en Benny Van Dyck (namiddag). Samenkomst om 8u aan de kerk van Eke (kostendelend rijden) of om 10u aan de kerk van Hallaar. Begeleidende gids: Solange De Groote, tel 09/362.61.91 of 0485/37.20.62 We eten onze picknick op in het lokaal van Natuurpunt te Hallaar. Drank is daar te verkrijgen (13-14u). Van 14u30 tot 17u bezoeken we de Langdonken. Meebrengen: picknick, drank, stevig schoeisel, verrekijker en veldgidsen. Om dit project te steunen vragen we een vrijwillige bijdrage aan de deelnemers ter plekke.

■ **VA+IWG: Lieveheersbeestjewandeling te Schorisse.** Gids: Ronny Declercq tel. 055/45.63.42. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. Van daaruit vertrekken we richting natuurreservaat "Burreken". Einde omstreeks 17u. Meebrengen: (sleep)netten, (bleke) paraplu's, borstelstelen, LHB- tabellen, laarzen, loep, stevig schoeisel.

Dinsdag 24 mei

■ **ZV: Beheerswerken in natuurgebied Boterhoek of Bruul.** Verantwoordelijke Joris Otte, tel. 09/.360.44.82. Samenkomst aan de Boembekemolen om 19u. Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 26 mei 2005

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang om 19u30. Thema: Solitaire bijen vangen en determineren, Dries Laget. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 28 mei 2005

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Beekvallei en beemden van Grote Brogel.** Gids: Piet Coninx, tel: 0485/52.33.54. Samenkomst om 9u aan de kerk van Grote Brogel. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhokken C7.42.21 en 23 waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio

kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 093/86.45.60).

Zondag 29 mei 2005

■ **RO: Dagtocht doorheen het tweelingbroertje van de Vlaamse Ardennen.** Gids: Eddy Saveyn, tel. 09/380.03.00. Samenkomst om 9 uur aan het uitzichtspunt "Beau Site" te Saint-Sauveur (Henegouwen). Je bereikt dit punt door de wegwijzers naar restaurant "Les Marronniers" of "camping" te volgen. Zoveel mogelijk trage wegen volgend, ontdekken we allerlei natuuraspecten van deze boeiende en rustige streek. We picknicken ergens onderweg, misschien in de vrije natuur. Einde om 17 uur. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, picknick + drank, verrekijker.

Dinsdag 31mei:

■ **ZV: Beheerswerken in het Jansveld.** Verantwoordelijke: Jan François, tel. 09/361.03.00. Samenkomst om 19u aan het zuiveringsstation te Brakel. Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 2 juni 2005

■ **ZV: Zomeravondwandeling door de Perlinckvallei.** Gids: Gert Govaerts, tel. 093/24.50.51. Samenkomst om 19u aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zaterdag 4 juni 2005

■ **SV+PWG: Studie van de flora van de Scheldevallei, deel 1: Dorp + Scheldevallei te Welden.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Welden. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in kmhok E3-11-34, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende v elddeterminatiekenmerken van de flora van de Scheldevallei, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 5 juni 2005

■ **SV+ IWG+PWG+VWG: Dagtocht naar de Koeheide te Bertem en de Doode Bemde in de Dijlevallei.** Gids: Eddy Macquoy, tel. 016/22.37.09. Samenkomst om 7u45 aan de kerk van Leupegem (kostendelend rijden) of om 9u30 op de parking van Café D'aa Boan (nummer 80), Oude Baan te Bertem. Begeleidende gids: Gunther Groenez, tel. 0486/16.74.30. We wandelen tot 12u30 in dit gebied met prachtige holle wegen, grote percelen permanent grasland en velden. We eten onze meegebrachte picknick op in het pottenbakkersatelier "Blauzuur", Reigersstraat 8, 3051 Sint-Joris-Weert. In de namiddag vertrekken we van daaruit om 14u voor een tocht naar een van de mooiste en gaafste natuurgebieden van de Dijlevallei. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: picknick, drank, laarzen of stevig schoeisel, insectennet, veldgidsen, verrekijker, loep. Om dit project te steunen vragen we een vrijwillige bijdrage aan de deelnemers ter plekke. Info over de Koeheide kun je vinden op volgende website: http://www.koeheide.be.

Dinsdag 7 juni:

■ **ZV: Beheerswerken in het natuurgebied Vossenhol.** Verantwoordelijke: Jan François, tel. 09/.361.03.00. Samenkomst om 19u aan de ingang van het Kloosterbos. (Zottegem-Sint-Maria-Oudenhove). Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 9 juni 2005

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang om 19u30. Opvolging lopende projecten, inventarisatie haag en determinatie gevangen of meegebrachte ongewervelden. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 11 juni 2005

■ **NWB: Plantenstudiedag in een polderbos en drassig hooiland te Brugge.** Gids: Hedi Lecomte, tel: 050/54.49.24. Samenkomst om 9u aan de parking van het crematorium Blauwe Toren te Brugge (vanaf E40 richting Zeebrugge volgen tot afslag crematorium). Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok C2.11.23 waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 093/86.45.60).

Zondag 12 juni 2005

■ **SL: Familiale natuurtocht naar Zeverenbeekvallei te Zeveren.** Gids: Xavier Coppens, tel. 0476/60.37.85 en Rik Desmet, tel. 09/386.46.63. Samenkomst om 14u aan de kerk van Zeveren. We bezoeken er ons reservaat "De Blekerij" (waar de Breedbladige Orchis welig tiert) en ons weidereservaat "De Schaeve". Aandacht o.a. voor het gevoerde beheer. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **SOW: zomerwandeling uit onze wandelbrochure met vertrek om 10u aan de kerk van Zulzeke** voor een tocht van 8,5 km. Onderweg vergasten we de deelnemers op een gratis aperitief. Er is ook mogelijkheid om na de wandeling een eenvoudige maaltijd in buffetvorm te gebruiken. Deze bestaat louter uit biologische ingrediënten en kadert dan ook in de Biozomer. Prijs: € 6,00 per persoon. Voor de maaltijd is vooraf inschrijven noodzakelijk (055/23.91.02) - organisatie SOW-Maarkedal.

Dinsdag 14 juni

■ **ZV: Beheerwerken in het Uilenbroek.** Verantwoordelijke: Herman Haustraete, tel. 09/.360.72.11. Samenkomst om 19u aan de picnic-tafel, Waesberg te Sint-Maria-Lierde. Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 16 juni 2005

■ **ZV: Zomeravondwandeling door het Vossenhol te Sint-Maria-Oudenhove.** Gids: Jan De Durpel, tel. 0479/63.93.90. Samenkomst om 19u aan het kruispunt Vossenholstraat en Kloosterbosstraat. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 18 juni 2005

■ **SV+PWG: Studie van de flora van de Scheldevallei, deel 2: Reytmeersen te Welden.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Welden. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in kmhok E3-11-33, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende v elddeterminatiekenmerken van de flora van de Scheldevallei, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 19 juni 2005

■ **SL: Zomer-inwandeling langs de oude Leie tot Noorderwal en terug.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Grammene. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: verrekijker,

stevig schoeisel of laarzen.

Dinsdag 21juni:

■ **ZV: Beheerswerken in natuurgebied Bovenlopen van de Zwalm.** Verantwoordelijke: Geert De Knijf, tel. 055/42.16.45. Samenkomst om 19u aan de kerk van Opbrakel. Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 23 juni 2005

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang om 19u30. Thema: Vliegen in het algemeen, Paul Pals. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 25 juni 2005

■ **IWG+ ZWG: Gecombineerde Glimwormen-vleermuizentocht te Oudenaarde.** Gids: Ronny Declercq (IWG) tel. 055 /45.63.42 en Davy De Groote (ZWG) tel. 0479/73.61.37. Samenkomst om 21u30 aan de fontein op de markt te Oudenaarde. Avondexcursie langs de vestingen op zoek naar glimwormen en rondvliegende vleermuizen. Na een algemene uitleg over deze zoogdierengroep zal tijdens de excursie gebruik gemaakt worden van o.a. een bat-detector om de onhoorbare signalen, die deze beestjes uitzenden om zich te oriënteren en hun prooi te vinden, via electronische weg toch hoorbaar te maken, zodat we ze zelfs kunnen op naam brengen. Vooraf zullen ook op het traject een hele resem life-traps voor muizen uitgezet worden om op die avond te controleren. Einde omstreeks 24u. Meebrengen: goed schoeisel, bat-detector, zaklamp.

Zondag 26 juni 2005

■ **SL: Dagtocht naar de Demerbroeken tussen Testelt en Zichem.** Gids: Frank Delbecque, tel. 016/63.01.74. Begeleidende gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 7u45 aan de kerk van Eke of om 9u30 aan de kerk van Testelt. In de voormiddag verkennen we het Vierkensbroek, waar Natuurpunt meer dan 100 ha beheert, het gebied is interessant qua vogels, maar ook op het vlak van flora, met o.a. schrale graslanden, trilveentjes, oude turfputten, struwelen, ruigtes. Er groeien tal van zeldzame planten, zoals orchideeën, Ronde zegge en Waterlepeltje. Rond 12u30 gaan we picknicken in de tuin van het geboortehuis van Ernest Claes en hebben we even tijd om het kleine museum te bezoeken. Daarna gaan we terug naar Testelt, via de Kloosterbeemden, waar de afdeling Natuur veel gronden aangekocht heeft. Grote delen zijn rietruigte, met o.a. broedvogels als Bruine kiekendief, Waterral en Blauwborst. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen, picknick, drank.

Zondag 26 juni tot zondag 3 juli 2005

■ **NWB: Botanisch zomerverlof in de Centrale Alpen te Nauders (Tirol).** Verblijf in halfpension in het hotel Norbertshöhe. Prijs € 40 per persoon per dag. Inschrijven door overschrijving van € 100 per persoon tot uiterlijk 10 februari 2005 op rekeningnummer 000-0891025-80 van Andre Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18.

Dinsdag 28 juni

ZV: Beheerswerken in natuurgebied het Vossenhol. Verantwoordelijke: Jan François (09/.361.03.00). Samenkomst om 19u aan de ingang van het Kloosterbos. (Zottegem-Sint-Maria-Oudenhove). Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Zaterdag 2 juli 2005

■ **VA+PWG: Studie van de bermflora , deel 1: Kortekeer te Nukerke.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Nukerke. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in kmhok E2-48-11, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatieken merken van de bermflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 3 juli 2005

■ **RO+ PWG + IWG+ VWG: Familiale natuurtocht naar de kanaaloevers en het Orveytbos te Moen.** Gids: Gerrit Glabeke, tel. 056/68.95.46. Samenkomst om 14u aan de kerk van Zwevegem-Knokke. Aandacht voor de wegbermflora (met o.a. Rietorchis), vogels en insecten (vlinders, …). Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, insectennet, loep.

Dinsdag 5 juli

■ **ZV: Beheerswerken in natuurgebied Perlinck.** Verantwoordelijke: Gert Govaerts, tel 09/.324.50.51. Samenkomst om 19u aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel. Maaien van distels. Einde rond 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 7 juli 2005

■ **ZV: Zomeravondwandeling in het Munkbos te Dikkele.** Gids: Nele Deleebeeck, tel. 0497/16.70.67. Samenkomst om 19u aan de kerk van Beerlegem. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zondag 10 juli tot zaterdag 23 juli 2005

■ **SL: Reis naar Schotland.** Gidsen: Michel Vandervennet, tel. 055/31.75.37 en Wim Jourquin, tel. 055/21.70.75. **Volzet.**

Woensdag 13 juli 2005

■ **VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Davy Degroote, tel. 0479/73.61.37. Aanvang om 20u. Einde om 22u30.

Zondag 17 juli 2005

VA: natuurbeheer in Het Burreken. Verantwoordelijke : Filip Hebbrecht tel 055/49.55.63. Samenkomst om 9 u op de parking Perreveld N°14 te Zegelsem. Maaien van hooilandjes en afvoeren van het maaisel. Broodjes en soep worden voorzien voor de werkwilligen. Vooraf reserveren. Einde om 15 u30. Meebrengen: laarzen, zeis, riek.

Donderdag 21 juli 2005

ZV: Zomeravondwandeling in het Uilenbroek te Sint-Maria-Lierde. Gids: Dominiek Decleyre, tel. 093/60.37.62. Samenkomst om 19u aan de picknicktafel, Waesberg te Sint-Maria-Lierde. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 23 juli 2005

■ **NWB: Plantenstudiedag in de vallei van de Mark (Hoogveen en dennenbossen)** Gids: Luc Van Craen, tel: 03/605.54.13. Samenkomst om 9u aan de kerk van Meer (nabij Hoogstraten). Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok A5.54.23 waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Willy Herreman, tel.056/21.82.72

Vlaamse Ardennendag - Dag Van De Aarde

Op zondag 24 april 2005 gaat voor de 27ste keer de Vlaamse Ardennendag door. Uit het onderstaand schema kun je afleiden dat er zich weer heel wat verenigingen hebben ingeschreven voor een excursie in twee van onze natuurgebieden in onze streek.

Dit schema kan na datum van verschijnen nog gewijzigd zijn (de betrokken gidsen en groepen worden persoonlijk verwittigd). 's Morgens wordt om 9u verzameld aan de kerk van het betreffende dorp (behalve indien anders vermeld in de tabel: zie (*): voor Anzegem is dit op de parking links van de baan Anzegem-Tiegem, aan café 't Fonteintje tegenover het St-Arnolduspark; voor Everbeek-Boven is dit aan het rondpunt in Brakel (kruispt. baan Ronse-Ninove en Oudenaarde-Geraardsbergen); voor de Hotondmolen is dat langs de Zandstraat (baan Ronse-Kluisbergen); voor het Patersbos is dit aan het "paterskerkje" te Ronse, rechts van de baan naar Ellezelles; voor Bois Joly is dit op de parking van het kerkhof in de Hogerluchtstraat; voor het Kluisbos in Ruien is dit de parking van het recreatieoord "Kluisbos", m.a.w. de zwemkom; voor Geraardsbergen is het de parking van café Uitkijktoren op de top van de Bosberg.

's Middags tracht iedereen rond 12u in de sportzaal van het SB-college in de Hoogstraat te Oudenaarde aan te komen. Iedereen wordt echter verzocht **niet** de voordeur van deze school te nemen, maar wel via de achterkant binnen te komen. Het best neemt men dus vanop de N60 de afrit Kruishoutem-Deinze en rijdt dan naar het Centrum van Oudenaarde en richting het Tacambaroplein. Op weg hiernaartoe – dus nog voor men dit plein bereikt - zal een bewegwijzering aan de rechterkant staan, men slaat hier dus rechts in, richting spoorweg en voor de spoorweg neemt men links, zo komt men op de parking achteraan deze school! Voetgangers kunnen ook via het Meinaert-straatje dat aan het Tacambaroplein vertrekt de school bereiken. Geniet er van de meegebrachte lunch, steun het natuurbehoud in onze streek (en waardeer de inzet van de SOW-werkgroep die hier instaat voor de opvang) door het proeven van enkele drankjes, bio-hotdogs en van de onvolprezen mattentaarten... en een prijzenswaardig initiatief van vorige jaren verderzettend: vermijd en ontraad het gebruik van overbodig wegwerpmateriaal tijdens uw lunch. Dit jaar kunnen

Zevenentwintigste Vlaamse Ardennendag 24 april 2005

Groep voormiddag	Plaats/gebied/gids(en)	Groep namiddag
Samoerai St Niklaas	Anzegem(*)/Bassegembos/ Jaak Dhaene (VM) Erik Cooman	NP Schelde-Leie en zwalm.vallei
NP Dilbeek	Ename/Bos t'Ename/Guido Tack	NP Maasland-Zuid
NP Dilbeek	Ename/Bos t'Ename/Ugo Sansen	NP Waasland-N
NP Waarschoot	Etikhove/ Eeckhoutbos/ Jacques V. Heuverswyn	Vlasbek Kuurne
	Etikhove/Longkruidbosjes/Jo Cosijn	NP Scheldeland
NP Boven-Schelde	Everbeek-Boven(*)/Haeyes-en Steenbergbos/ Roger D'Homme	
NP Gaverstreke	Everbeek-Boven(*)/Trimpontbos/ Paul Geeroms	NP Waasland-Zuid
	Geraardsbergen(*)/Raspaillebos/ Koen Steenhoudt	De Buizerd Izegem($)
De Buizerd Izegem	Hotond(*)/Beiaardbos/Eddy Saveyn	NP Oosterzele
La Konkordo	Hotond(*)/Ingelbos/Filip Keirse	NP Dilbeek
NP Waasland-N	Kluisbos/Ruien(*)/N. Desmet	
	Kwaremont/geologie/ M.C.Gottigny	NP Dilbeek
NP Scheldeland	Kwaremont/Kalkovenbos/Noël De Loof	BGJG Deinze ($)
NP Waasland -Zuid	Melden/Koppenberg/G. De Ghesquière	NP Waarschoot
KNNV Roosendaal	Michelbeke/Boterhoek/Vincent Decroock(VM); Lieven Nachtergaele (NM)	NP Gent
NP Gent	Nokere/Kordaelbos/Bert D'Hondt	
	Ophasselt/Moenebroeken/C.D'Haeseleer	NP Brugge-Beernem($)
NP Oosterzele	Overboelare/Rietbeemd/G.Merlevede	KNNV Roosendaal
NP Brugge-Beernem	Ronse(*)/Bois Joly/ Philippe Moreaux(VM) Roland Drieghe	
	Ronse(*)/Patersbos/Philippe Moreaux	
NP Schelde-Leie en zwalm.vallei	Rozebeke/Zwalmvallei/Paul Pals	NP Gaverstreke
NP "De Ratel" (Nevele)+Aalter +Maldegem	Schorisse/Bos te Rijst/André Wandels	NP Boven-Schelde
Vlasbek Kuurne	St-Maria-Lierde/Uylenbroek/Dominiek Decleyre	NP "De Ratel" Nevele en NP Aalter
KNNV Breda	Wortegem/Bouvelobos/P. Depodt	Samoerai St Niklaas
NP Maasland -Zuid	Zegelsem/Burreken/A. De Kimpe	KNNV Breda + Maldegem
	Zulzeke/Kabernol/Ulrich Libbrecht en Karel De Waele	La Konkordo

de deelnemers 's middags in de sportzaal ook een bezoekje brengen aan de milieubeurs en de stands van de verschillende organiserende verenigingen.
De groepen zetten hier om 14u aan naar hun tweede bestemming, meestal onder begeleiding van de namiddaggids, behalve voor de groepen gemarkeerd met ($) (die enkel 's namiddags deelnemen, of om nodeloze verplaatsing te vermijden voor de gids); deze groepen wachten hun gidsen om 14u30 op aan de kerk van het betreffende dorp, of andere specifieke afspraakplaats (zie (*) hierboven!)

Dit jaar worden de activiteiten van de Vlaamse Ardennendag georganiseerd mede in het kader van de Dag van de Aarde. Dit betekent concreet dat individuen en families kunnen deelnemen aan heel wat activiteiten vanuit de sportzaal van het SB-college, Meinaert te Oudenaarde.

Het thema van deze Dag van de Aarde is: Spaar de Aarde! Alles wat we doen heeft gevolgen voor het milieu: we gebruiken energie, we produceren afval, we gebruiken grond om te wonen en om voedsel te produceren. De ecologische voetafdruk drukt uit hoeveel aardoppervlakte we nodig hebben om onze levenswijze mogelijk te maken. Als iedereen zou leven als de Belgen, hebben we bijna drie aardbollen nodig! Er is maar een beperkte hoeveelheid productieve aardoppervlakte beschikbaar. Als we die gelijk verdelen over alle aardbewoners, heeft iedere aardbewoner recht op 1,8 ha (of 3 voetbalvelden). De voetafdruk van de gemiddelde Belg bedraagt 4,9 ha.

Stichting Omer Wattez vzw, Natuurpunt regio Schelde-Leie, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en de Jeugdbond voor Natuur en Milieu bieden die dag een waaier van activiteiten rond dit thema. Je kan die dag je eigen voetafdruk berekenen aan de hand van een eenvoudige vragenlijst. En je kan er ook iets aan doen. Een natuur- en milieubeurs met informatie over milieubewust bouwen, zonne-energie, eerlijke handel en biologische voeding helpt je op weg. Daarnaast kan je kiezen voor activiteiten die je ervan overtuigen dat de bescherming van de Vlaamse Ardennen nodig is.
Inschrijven voor alle activiteiten voor individuen of families kan doorlopend vanaf 10u tot 15u. De inschrijving houdt ook een gratis consumptie in.

- **Natuur -en milieuwandeling met zoektocht (2u)**: Inschrijving in de sportzaal (€ 1 per persoon, € 2 per gezin), doorlopend van 13u tot 15u vrij te starten, per stoppunt (5) staat iemand met korte uitleg waarbij een vragenlijst kan ingevuld worden. De deelnemers krijgen een drankbonnetje bij aankomst. Een speciale prijs voor de tien beste deelnemers. 1
- **Fietstocht op familiemaat i.s.m. de fietsersbond (1,5u).** Inschrijving in de sportzaal (€ 1 per persoon, € 2 per gezin), Fietstocht o.l.v. 3 begeleiders van 10u30 tot 12u en van 14u30 tot 16u. Max. 45 deelnemers per fietstocht. De tocht gaat langs de Schelde tot de Langemeersen en verder naar de Gellinck om zo terug naar Oudenaarde te fietsen. Elke deelnemer krijgt een folder met wegbeschrijving. Folders voor ev. individuele deelnemers (als de groep volzet is) zijn ter beschikking. De deelnemers krijgen een drankbonnetje bij aankomst.
- **Steentocht door het centrum van Oudenaarde (1,5u**). Inschrijving in de sportzaal (€ 1 per persoon, € 2 per gezin) Begeleide voettocht van 10u30-12u, 14u-15u30 en 15u30-17u.
Aandacht voor de soorten stenen die gebruikt werden bij de bouw van de verschillende monumenten te Oudenaarde en welk geologisch verhaal zit daar achter. Deze tocht wordt in de voormiddag geleid door M-Chr. Gottigny, auteur van de publicatie "Levend landschap". Aanbevolen tocht voor mensen die geïnteresseerd zijn in geologie. De gidsen kunnen dit zeer goed "op mensenmaat" aanbrengen. De deelnemers krijgen een drankbonnetje bij aankomst.

- **Kinderwandeling & animatie verzorgd door JNM (gratis) voor kinderen van 6 tot 12jaar**. Van 10u30 tot 12u en van 13u tot 17u.
Er wordt gewerkt met een doorschuifsysteem bestaande uit 8 postjes, waaronder: natuurprenten inkleuren, waterdiertjes determineren, braakballen pluizen, muziekinstrumenten knutselen uit afvalmateriaal, een waterzuiveringsspel, een dieruitbeeldingsspel, een natuurverhaaltjeshoekje en een +/- 1 uur durende kinderexcursie (2x in de voormiddag, 3x in de namiddag). Samengevat: al spelenderwijs kennis maken met natuur en milieu.
- **Oriëntatietocht (2u)**. Inschrijving in de sportzaal (€ 1 per persoon, € 2 per gezin), doorlopend van 10u tot 15u vrij te starten. Met kompas (zelf mee te brengen of lenen tegen waarborg) en wegbeschrijving moet men vanuit de sportzaal naar een bepaalde plaats wandelen en terugkeren naar het beginpunt. De deelnemers krijgen een drankbonnetje bij aankomst.
Nog meer info kun je altijd bekomen bij de Stichting Omer Wattez vzw, Kattestraat 23 te Oudenaarde, tel. 055/30.96.66, e-mail: info@stichting-omer-wattez.be of de website www.stichting-omer-wattez.be

Lentemaaltijd

Vincent Decroock

Zondag 27 februari was terug een hoogdag voor de afdeling zwalm.vallei. De Lentemaaltijd werd een groot succes. Ongeveer een 700 sympathisanten zakten af naar de Bevegemse Vijvers om te genieten van een heerlijke maaltijd en zo mee te helpen aan de uitbouw van de natuur in de regio.
De aanwezigen konden rekenen op een vlotte bediening. De standen van Natuurpunt en de Wereldwinkel deden gouden zaken, nieuwe leden boden zich aan en de medewerkers werkten zich uit de naad. Langs deze weg wens ik alle medewerkers, leden en sympathisanten te bedanken voor de grandioze en belangloze inzet die deze dag tot een groot succes maakte. De 70-tal vrijwilligers bewijzen eens te meer de bloei van de afdeling en het belang dat men in onze regio hecht aan onze doelstellingen van natuurbehoud en -ontwikkeling.

Inventarisatie Bos t' Ename

De Werkgroep Bos t' Ename start dit jaar een intensieve inventarisatie.
De bedoeling is enerzijds de totale soortendiversiteit na te gaan en anderzijds het effect van de individuele beheersmaatregelen op de algemene diversiteit te onderzoeken.
De biodiversiteitsmonitoring met cycli van 5 jaar, vertrekt vanuit een multisoortenaanpak.
In 2005 worden de ongewervelden geïnventariseerd.
De volgende jaren komen dan respectievelijk het waterleven, de zoogdieren, de vogels en de planten aan bod.
Lampyris, de invertebratenwerkgroep regio Schelde-Leie, zoekt vrijwilligers om mee te werken aan de inventarisatie van de ongewervelden in dit natuurgebied.
Op de stafkaart werden 7 transecten van 1 km uitgezet. Het is de bedoeling om deze transecten op regelmatige basis af te lopen en er de soorten en aantallen te noteren.
Er zal, naargelang de soort, ook gebruik gemaakt worden van bodemvalletjes, permanente hokken, korte bemonsteringstijden met (levende) malaiseval… enz.

Zowel personen die bereid zijn om op regelmatige basis een transect te lopen, valletjes te leggen, uit te sorteren, te determineren... als deze die slechts sporadisch kunnen meehelpen zijn welkom. Laat iets van je horen!

Meer inlichtingen over dit project: 055/21.01.37 of anne.fobert@pandora.be.

Harlekijn, spin van het jaar

Bryan Goethals

In duitsland wordt al sinds 2000 de «spin van het jaar» verkozen, in ons land begint de belgische vereniging van spinnendeskundigen (arabel) er ook aan. Het eerste beestje dat de eretitel in de wacht sleept is de harlekijn of huiszebraspin.

Harlekijn Bryan Goethals

Waarom?

De bedoeling van deze verkiezing is eenvoudigweg om spinnen bij de bevolking iets 'gebruiksvriendelijker' te maken. Elk jaar wordt er zo een spin in het voetlicht geplaatst waar de mensen kunnen mee kennismaken.
Dit jaar valt, voor België, de eer te beurt aan onze Harlekijn of Huiszebraspin. Meer dan redenen genoeg dus om dit diertje eens nader te bekijken.

Algemeen

Inderdaad een klein diertje, want met haar lichaamslengte van zo'n 7 mm (zonder poten), niet echt een grote spin. Bovendien bouwt ze geen web om de prooi te vangen. Ze behoort nl. tot de familie van de springspinnen. Spinnen die al jagend de prooi achterna gaan en ze uiteindelijk bespringen. Door haar lichaamskleur valt dit spinnetje echter enorm op en is zo bij de meeste mensen toch gekend. Kijk maar eens in de zomer, op een warme muur. De kans is heel groot dat je meerdere van deze spinnetjes aan het werk kunt zien.

Naam

De Huiszebraspin dankt haar (oorspronkelijke Engelse) naam aan haar lichaamskleur. Met haar, hoofdzakelijk zwart-witte korte haartjes, doet ze denken aan een zebra. Het feit dat ze vooral opvalt rondom het huis maakt ze tot de 'Huiszebraspin'. De Nederlandse (lees Duitse) naam 'Harlekijn' verwijst ook naar haar lichaamskleuren (Italiaanse pierrot), maar ook naar haar manier van voortbewegen. De naam Harlekijn sprak bovendien zo tot de verbeelding en werd zo algemeen gebruikt, dat er beslist werd bij het opstellen van de officiële Nederlandse namenlijst van spinnen, deze naam te behouden, naast « Huiszebraspin ».

Voorkomen

Niet echt een typische Belgische spin, onze Harlekijn. Algemeen voorkomend en wijd verspreid in heel Europa. Te bekijken van het voorjaar tot en met de zomer.
Je kan onze Harlekijn op alle vertikale vlakken aantreffen, dus niet alleen op muren, maar evengoed op rotsen, bomen, betonpaaltjes, enz...

Lichaamsbouw

Onze Harlekijn voldoet niet echt aan de normen van een echte « miss België ». Zoals alle telgen van de springspinnenfamilie heeft ook onze Harlekijn een eerder gedrongen (mollige) lichaamsbouw met korte, stevige poten! Het kopborststuk is (van bovenaf bekeken) rechthoekig.

Ogen

Over het algemeen genomen zien spinnen ronduit slecht. Springspinnen echter vertrouwen volledig op hun ogen tijdens de jacht. Sommige van de acht ogen hebben daarvoor enorme proporties aangenomen. Ze zijn uitgegroeid tot een heuse ogenbatterij die een heel scherp en getrouw beeld geeft van de omgeving. Sterker nog, de grootste ogen kunnen inwendig bewogen en scherpgesteld worden, zodat de plaats van een mogelijke prooi reeds van een tiental cm nauwkeurig vastgesteld wordt. Neem zelf maar eens de proef op de som. Benader onze Harlekijn maar eens met een tandenstoker of oorstokje en je zal zien dat het beestje mooi meevolgt !

Geen web

Onze Harlekijnen schuimen de muren af en als er een mogelijke prooi wordt ontdekt, wordt deze behoedzaam beslopen, vervolgens besprongen en onmiddellijk met een beet van de twee giftanden onschadelijk gemaakt. Dat onze Harlekijn helemaal geen web maakt om te jagen is eigenlijk niet helemaal waar. Er is steeds een veiligheids-spindraad aanwezig waarmee de spin steeds verbonden is tussen de spintepels en de muur. Dat moet ook, want meestal is de prooi veel groter dan de spin zelf. Bij een vliegende prooi wordt de Harlekijn meestal meegenomen door het verschrikte insect en dan is het aan de veiligheids-spindraad om ervoor te zorgen dat de prooi niet verder weg kan. De Harlekijn kort beetje bij beetje deze draad terug in en zo kan de prooi naar de muur teruggetrokken en overmeesterd worden. Voor de rest spinnen Harlekijnen een praktische woonbuis die langs beide zijden open is.

Zonnekloppers:

Harlekijnen zijn echt zon-minnende spinnen en verschuilen zich bij onguur weder in een spleetje, onder schors of in hun woonbuis.

Liefdesleven

Daar Harlekijnen heel goed kunnen zien kan het mannetje zich kenbaar maken met een wilde dans waarop het vrouwtje zich dan gedwee laat 'overmeesteren'. De mannetjes krijgen bij de laatste vervelling voor de volwassenheid niet alleen hun bulbussen (spermablaasjes aan de tasterpoten), maar ook hun (ver)grote gifkaken waarmee ze eventuele rivalen duchtig kunnen toetakelen! Gelukkig vallen er zelden slachtoffers.

Systematiek

familie	**geslacht**	**soort**
Salticidae	*Scenicus*	*Scenicus* (Clerck 1757)
Springspinnen		Harlekijn of Huiszebraspin

Opm: naast onze Huiszebraspin bestaat er ook een Boomzebraspin (*S. cingulatus*) die je zou kunnen verwarren met onze Huiszebraspin. Maar, zoals de naam het al aangeeft, deze komt zelden op muren van huizen voor. Het kleurenpatroon is, bij onze Boomzebraspin, bovendien veel lichter dan bij onze Huiszebraspin.

Referenties:

- 1997, Sauer Frieder & Wunderlich Jörg, Die Schönsten Spinnen Europas; Verlag Wunderlich.
- 1993, Roberts M.J., vert. Noordam Aart P; Spinnengids, Tirion Baarn.
- 1991, Heimer Stefan und Nentwig Wolfgang, Spinnen Mitteleuropas; Verlag Paul Parey.
- 1990, Jones Dick, Guide des Araignees; Delachaux et Niestlé.
- 1976, Van Katwijk W., Spinnen van Nederland; Balkema Rotterdam.

info: arabel: http://www..arabel.ugent.be

19 februari: Ledenfeest in Asper

78 leden aanwezig

Na het smullen van de kaas met een glaasje wijn, waarbij de sfeer al onmiddellijk gezet was volgde de quiz. Het samenstellersteam had inderdaad gezorgd voor een leerrijke quiz met tal van vragen waarop men, mits men ons ledenblad "Meander" aandachtig gelezen had, normaal gemakkelijk kon antwoorden... Maar toch moesten velen hun toevlucht zoeken in gewoon (soms beredeneerd) gokken. Er was een mooi evenwicht tussen de verschillende onderwerpen: natuur (vogels, insecten, planten, zoogdieren) en milieu (biodiversiteit, Gecoro). En een tweetal uitvergrotingen van details van een vogel én een verrassingsvraag over het aantal statieven op een dia zorgden voor de nodige schiftingsvragen. Michel Vander Vennet kwam naar voor als de beste van de avond en kon dus als eerste kiezen uit het twintigtal prijzen die Norbert op de kop had kunnen tikken bij sponsors en sympathisanten. Tijdens het verbeteren van de quizvragen werd de tijd gevuld met een voorstelling van onze drie werkgroepen. Anne stelde de werkgroep invertebraten voor met haar werking; Norbert becommentarieerde een powerpointvoorstelling van het nieuwste project "akkervogels" van de Vogelwerkgroep en Karel gaf eveneens met powerpoint enkele voorproefjes van de verspreidingskaartjes uit het nog te verschijnen plantenboek, dat geïllustreerd zal worden met foto's van de hand van Gerard Mornie.
Het werd een gezellige avond, waarbij de ouderen elkaar nog eens terug zagen, de jongeren hun enthousiasme konden uitstralen (en de allerjongsten zelfs opgevangen werden door enkele aanwezige tieners, kinderen van bestuursleden).

Vogelwaarnemingen van december 2004 tot februari 2005

Jurgen Dewolf

Winter, voor veel vogelaars betekent het vijvers afkijken en genieten van de massale aanwezigheid van overwinterende eenden. Door de zwakke winter geen Nonnetjes of zaagbekken deze keer, maar toch enkele mooie krenten in de eendenpap. Ook de weinigen die zich in meeuwen verdiepen, beleven in deze periode hoogdagen, met grote aantallen op de slaapplaatsen en af en toe een leuke soort. Anderen genieten dan weer van uit het keukenraam van de zangvogeltjes op de voedertafel of doen opmerkelijke ringvangsten zoals van de oprukkende Middelste Bonte Specht. Iets wat zowat iedereen kon bekoren was de Pestvogelinvasie die deze winter ook in onze streek net merkbaar was. In onderstaand overzicht een selectie van zeldzame of interessante waarnemingen.

Futen tot eenden

Fuut: 26/2: Nedereneme, Ohiovijver: koppel met reeds 3 pulli (NGE). **Aalscholver:** hoog aantal tp: 18/12: Oudenaarde, Donk: 109 ex. (BHE); 20/2: Heurne, Dal: 2 ex. met kleurring uit Denemarken (DDG) . **Kleine Zilverreiger:** 20/12: 1 ex. ZW (DDG). **Grote Zilverreiger:** 28/2: Oudenaarde, Donk: 2 ex. (NGE, BHE). **Ooievaar:** Ronse, grens Dergneau: 1 ex. lange periode pleisterend deze winter (JGL, DVE). Berchem, Molenstraat: 27 en 28/1: 8 pleisteraars (GDW, Forum ZW VL); op 29/1 werden 's morgens kortstondig 12 ex. gezien net buiten de regio in Waarmaarde. Eén gekleurringd ex. had duidelijk het vertrek van de groep gemist en bleef de hele dag rondhangen in Berchem. De vogel bleek als enig jong in het nest geringd in Het Zwin op 12/6/02 (JDW, GGR, GMO, ringgegevens via Walter Roggeman); 9/2: Welden: 6 ex. N (JVDB); 23/2: Ronse: 1 ex. laag over (JGL), 26/2: Schorisse, Langestraat: 5 ex. (A. Verbeurgt). **Wilde Zwaan:** 17/2: Zingem, brug: 4 ex. N en een uur later 1 ex. Z (PES). **Grauwe Gans:** vooral de eerste week van februari werden, door meerdere waarnemers verspreid over de regio, opvallend veel groepen gezien al op trek naar de broedgebieden. Ook uit de rest van de maand kwamen nog enkel meldingen. Grootste groep: 3/2: Ronse, Muziekbos: 160 ex. N (LDV). **Rietgans:** 28/12: Wannegem-Lede: 16 ex. Z (GCO); 27/2: Oudenaarde, Donk: 1 ex. (Toendra ondersoort) tp (DDG). **Kolgans:** 14/1: Zingem, Spettekraai: 1 ex. (DDG). **Brandgans:** 27/2: Astene: >100 ex. (IST, RDR). **Nijlgans:** 17/2: Eke, Vaerebeke: koppel met 7 pulli (FGH). **Bergeend:** 28/1: Eke, Vaerebeke: 69 ex. (FGH). **Krakeend:** 30/12: Oudenaarde, Donk: 144 ex. (DDG): Meilegem, Kaaimeersen: 1/2: 74 ex. (AVS). **Smient:** 21/12: Ooidonk: maar liefst 1200 ex. (FGH). **Wintertaling:** 6/1: Meilegem, Kaaimeersen: 264 ex. (USA). **Krooneend:** vermoedelijk steeds hetzelfde vr werd op verscheidene plaatsen waargenomen: 2/1: Oudenaarde, Donk; 3/1 tot 22/1: Nederename, Ohiovijver; 6/2: Zingem, Weiput (DVDP, PVDB, MVV). **Witoogeend:** 1/1: Nederename, Ohiovijver: 1 ex. (DDG); 20/2: Ruien, centrale: 1 vr (JDW). **Hybride Witoog x Kuifeend**: 20/2: Ruien, centrale: 1 m (JDW). **Tafeleend:** maxima op belangrijkste overwinteringsplaatsen: Nederename, Ohiovijver: 26/2: 317 ex. (NGE); Oudenaarde, Donk: 2/1: 224 ex. (BHE); Nazareth, Callemoeie: 7/1 en 22/1: 270 ex. (DVE, BDE), Zingem, Weiput: 6/2: 150 ex. (MVV). **Kuifeend:** maxima op belangrijkste overwinteringsplaatsen: Eke, Tweelingsput: 15/1: 220 ex. (GMI); Zingem, Schelde: 30/12: 293 ex. (DDG); Zingem, Weiput: 6/2: 234 ex. (MVV); **Hybride Kuif x Tafeleend:** 30/12: Nazareth, Callemoeie: 1 m (BHE). **Topper:** vanaf 3/2 werd een groepje met wisselende samenstelling gezien op de Tweelingsput in Eke. Maximum waren 3 m en 3 vr aanwezig op 7/2. 5 ex. (2m en 3 vr) bleven tot het einde van de periode aanwezig (FGH). Vermoedelijk steeds hetzelfde mannetje, mogelijk het oorspronkelijk derde mannetje van het groepje in Eke, dweilde vanaf 9/2 tot het einde van de maand de Scheldevallei af met waarnemingen op de Schelde aan de Zwalmmonding in Zingem, op de Weiput in Zingem en op de Ohiovijver in Nederename (DDG,

Blauwe kiekendief

NGE, GGR). **Brilduiker:** 4/12: Eke, Tweelingsput: nog steeds 2 ex. (BHE, zie ook vorig overzicht). Tot 4/2 bleef het m hier overwinteren (GMI, FGH) .

Roofvogels

Smelleken: 3/12: St-Denijs-Boekel: 1 vr (FDW); 4/12: Nokere, Kordaelbos: 1 ex. (LKI); 19/2: Zulte: 1 ex. (DPA). **Slechtvalk:** heel de periode geregeld waarnemingen in de Scheldevallei tussen Oudenaarde en Gavere. Dat er meerdere ex. aanwezig waren blijkt uit de waarnemingen van zowel juveniele (o.a. met Kievit als prooi op 14/1 te Heurne, Dal door DDG) als adulte vogels. Een adult ex. kwam steevast slapen in Gavere en ook het koppel van Ruien was honkvast. (JVE, EVDA, USA e.a.) **Blauwe Kiekendief:** De soort werd gedurende deze periode meermaals gezien in Wortegem (JMK) en vooral zeer geregeld in Wannegem-Lede, zowel een m als vr. Op de laatste plaats zelfs 1 m en 2 vr jagend boven een mosterdveld op 22/12 (GCO). Eenmalige meldingen waren er uit Etikhove op 30/11: 1 m (WAE), Zingem: 12/12: 1 m (EVDA) en Huise: 19/12: 1 ex. (XCO). Al bij al verbleven dus wellicht wel enkele vogels in de streek , en dan vooral in het akkergebied tussen Schelde en Leie, maar het zo goed als ontbreken van waarnemingen uit de Scheldevallei is toch opvallend. De soort lijkt de laatste winters duidelijk minder aanwezig dan voorheen. **Havik:** 6/12: Nokere, kasteelpark: 1 ex. (BDH). **Buizerd:** 23/1: Ronse: 13 ex. hoog NNW+ 1 ex. laag over (DVE); 16/2: Semmerzake, Bolveerput: 17 ex. over binnen het half uur (AVE).

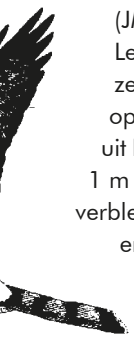

Rallen tot sternen

Goudplevier: 10/1: Elsegem: 4 ex. (DDG). **Bokje:** 4/12: Oudenaarde, opgespoten terrein: 2 à 3 ex. (ADC, PVDB). **Watersnip:** mooie aantallen: Meilegem, Kaaimeersen: 23/1: 51 ex. (JDW); Zingem, Grootmeers: 5/2: 22 ex. (EVDA). **Houtsnip:** geregeld meldingen in deze periode, met name uit Kwaremont, Vurste, Zottegem, Eke en Beerlegem (JVE, FGH e.a.). Op 8/12: Ruien, centrale: 5 ex. rondvliegend in schemering (NDS). **Wulp:** 19/1: Ooidonk: 90 ex. (FGH). **Kemphaan:** 18/2: Ooidonk: 190 ex. (FGH). **Witgat:** meldingen uit Berchem, Paddenbroek; Nazareth, Callemoeie; Oudenaarde, vistrap Schelde en Elsegem, oude Schelde meanders (2 ex. op deze laatste plek) (PVDB, NGE e.a.). **Pontische Meeuw:** 18/12: Nazareth, Callemoeie: 1 1ste winter (NGE); 26/12: Oudenaarde, Donk: 1 1ste winter, mogelijk zelfde ex. als voorgaande (JDW); 21/1: Nazareth, Callemoeie: 1 1ste winter (NGE). **Geelpootmeeuw:** Nazareth, Callemoeie: 18/12:1adult; 20/12: 1 1ste winter, 6/2: 1 adult + 1 1ste winter (NGE). **Kokmeeuw:** 21/1: Nazareth, Callemoeie: 5500 ex. op slaapplaats (NGE). **Zwartkopmeeuw:** 8/12: Oudenaarde, Donk: 1 1ste winter; 14/2: zelfde plek: 1 adult+ 1 1ste winter; 21/12: zelfde plek: 1 adult (DDG, NGE); 12/2: Nazareth, Callemoeie: 1 adult (NGE).

Duiven tot Kruisbekken

Middelste Bonte Specht: 2/12: Nokere: ringvangst van eerstejaars vrouwtje (Crex via DPA); 3/2: Wortegem: hervangst van het ex. dat werd geringd op 10/2/04 (DPA) Op 29/12 werd hier ook een ex. gezien, maar dan net over de regio grens in Waregem (MDM, CVDG). Het wordt uitkijken voor broedgevallen in onze streek! **Kleine Bonte Specht:** wordt maar weinig gemeld, slechts 2 maal deze periode: 11/12: Ronse, spoorweg richting Oudenaarde;: 1 m (WJO); 15/1: Zingem, Mesure: 1 ex. (EVDA). **Zwarte Specht:** 29/12: Waregem-Wortegem, Spitaelsbossen: 1 ex. (CVDG, MDM). **Pestvogel:** De grote invasie ging ook in onze regio niet onopgemerkt voorbij: 19/2 tot 20/2: Oudenaarde, sluis: 7 ex. (1 adult vr, 1 adult m, 1 1ste winter m, 4 1ste winter vr) (NGE, DDG); 21/12: Gavere, N60: 11 ex. (KHE). **Zwarte Roodstaart:** 5/2: Oudenaarde, station: 1 ex. roepend (TLI). **Roodborsttapuit:** 25/2: Ronse: 1 koppel (DVE). **Zwartkop:** 9/1: Astene: 1 m in tuin (IST). **Cettis Zanger:** 20/2: Ruien, rietveld centrale: 1 zp (JDW). **Bonte Kraai:** 19/12: Wannegem: 2 ex. tussen Roeken (RDH). **Sijs:** 28/1: Nederename, Ohiovijver: 19 ex. (GGR, GMO). Voor de rest is de soort deze winter zeer opvallend afwezig en wordt zo goed als nergens gemeld (RDS e.a.) **Keep**: Door vele waarnemers wordt ook deze soort als opvallend afwezig op de voedertafel gemeld (IST e.a.). **Goudvink:** 23/1: Ronse: 1 ex. over (DVE).

Dank aan alle waarnemers:

D. De Groote, N. Geiregat, B. Heirweg, G. en J. Dewolf, R. Dhondt, Ringwerkgroep Crex, Daniël Packet, G. Colembie, Frank De Waele, L. Kinds, K. Hessel, D. Verroken, T. Lietaer, D. Van De Populiere, P. Vandenbulcke, M. Vander Vennet, P. Espeel, G. Groenez, G. Mornie, J. Van Den Berghe, JGL, R. Desmet, I. Steenkiste, F. Ghyselen, G. Minnaert, B. Deduytsche, A. De Clerck, E. Van Den Abeele, A. Verstraete, J.-M. Kerkhove, X. Coppens, B. D'Hondt. W. Aelvoet, N. Desmet, L. De Vos, R. Druwel, U. Sansen, M. Demeulemeester, C. Van De Ginste, A. Velghe, A. Verbeurgt; J. Verhoeye, W. Jourquin en een aantal mensen die ik wellicht vergeet.

Nieuw MAP op komst!?

Minister-president Yves Leterme, tevens bevoegd voor landbouw, kondigde aan dat er in het voorjaar 2005 een nieuw MestActiePlan (MAP) komt dat eenvoudiger en makkelijker te handhaven zal zijn. Het is minister van Leefmilieu Peeters die het MAP moet uittekenen.

De Bond Beter Leefmilieu dringt reeds lang aan op een krachtiger MAP, gezien met de huidige maatregelen de milieudoelstellingen niet werden gehaald. Voor BBL moet een nieuw of vernieuwd MAP in overeenstemming zijn met de Europese nitraatrichtlijn. Dit betekent onder meer dat gans het Vlaams grondgebied als een voor vermesting kwetsbaar gebied moet worden aangeduid. Dit is overigens wat de Europese Commissie eist van België. De advocaat-generaal heeft trouwens onlangs de rechters van het EU-Hof van justitie geadviseerd om de Belgische staat te veroordelen waardoor een effectieve veroordeling in de zomer zeer waarschijnlijk wordt. Het behalen van de drie doelstellingen (oppervlaktewater kwaliteit, grondwaterkwaliteit en eutrofiëring) moet de leidraad vormen van een nieuw MAP. Benieuwd of het nieuwe MAP deze drie doelstellingen haalt en voldoet aan de eisen van Europa. De kersverse 'Beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009' bevestigt dat '*Een nieuw mestdecreet, in overeenstemming met de Europese regelgeving, zal moeten leiden tot een eenvoudiger en meer rechtszeker kader om de milieudoelstellingen te halen*'.

Floere van Zulzeke

Norbert Desmet

Op de paddenoverzetdagen te Kluisbergen was het ons al opgevallen dat er in het weekend meer verkeersslachtoffers vallen dan in de week, nachtelijk weekendverkeer en weekenddoden dus!

Blijkbaar hebben niet alleen mensen, maar ook padden en uilen daaronder te lijden. De lijst breidt nu uit met zoogdieren nu een Steenmarter op een landelijke weg in Zulzeke, Kluisbergen het weekend niet overleefde. Stel je een monotoon akkerlandschap voor waar een paar grachten het enige luik natuur moeten betekenen. Dun gezaaid vind je een paar boerderijen die verbonden zijn met ruilverkavelingswegen. Uitgerekend daar belandt dat beest onder de wielen van een auto met uitgaande jeugd: een van hen geeft een seintje dat er een grote 'fische' omvergereden is, een beetje lichtbruin... Aangezien het nog vroeg in de avond was is de vindplaats exact te omschrijven. We hadden al een vermoeden door dat 'lichtbruine' dat het geen Bunzing of 'fische' was en vinden een vrij groot mannetje Steenmarter. Het beest belandt in de diepvries voor onderzoek in het IWB en onderstreept dus nogmaals de uitbreiding van de soort in alle stilte...

Steenmarter

Wat opvalt is de omgeving: sterieler kan niet. Waarschijnlijk leeft de Steenmarter hier van ratten in de grachten en van wat hij vindt in de schuren en stallen van de boerderijen. Kippen en duiven zijn dus niet meer veilig... Het kan natuurlijk ook dat zo'n mannetje zwervend door het steenmarterleven trekt en daarbij op zoek gaat naar vrouwtjes, van boerderij naar boerderij. Een paar jaar geleden was er opschudding in de buurt van ons reservaat Kalkoven te Kluisbergen waar verdachte avondlijke klanken burgemeester en politie mobiliseerden in de overtuiging dat er een landelijk drama aan het gebeuren was: ook hier was waarschijnlijk een Steenmarter in het spel. Die kunnen

in de paartijd nogal kabaal maken hoorden we van Franse boeren waar Steenmarters soms op zolder leven. Ook in Kluisbergen in het domein Heinsdaele werd een paar jaar terug een jonge Steenmarter uit een nest gelicht en binnenshuis 'opgevoed' door de studenten. Alles wijst er op dat Floere, het fluwijn, stilletjes terug is, zij het dan ook nu met minder prettige kanten zoals in het verhaal van Streuvels. Je kan dat overigens nog eens nalezen misschien uit grootvaders bibliotheek? Of als je recentere literatuur wilt: Koen Van Den Berge. Steek ook in uw waarnemingsbrein dat de Steenmarter bij u in de buurt kan voorkomen en laat het ons weten. Hij ziet er uit als een grote Bunzing met lichtbruine vacht waar de bleke ondervacht doorheen schemert. Een vrij volle staart en lichte onderkant met typische keelvlek.
Om die keelvlek is in de determinatie nogal wat te doen om hem van de Boommarter te onderscheiden. Toch lijkt de vachtkleur hem eerder te onderscheiden van de Boommarter die een kastanjebruine bovenzijde met roomgele onderzijde heeft. De Boommarter leeft meer in de Ardennen waar eekhoorns een serieus deel van zijn voedsel uitmaken. Maar je weet natuurlijk nooit met de recente uitbreiding van de eekhoorn bij ons!

Opnieuw werd de jaarlijkse uitbreiding van het geboortebos te Brakel, een organisatie van Natuurpunt zwalm.vallei, een succes. Op zaterdag 12 maart 2005 kwamen bijna dertig ouderparen, veelal geholpen door broertjes of zusjes, een extra boom planten in het geboortebos dat NP zwalm. vallei ter beschikking stelt. Voor elk kind een eik.

Planters geboortebos Jan François

Bosuil-ongeval te Louise-Marie

Norbert Desmet

We schrijven 22 jan 2005, blijkbaar tijd om een boompje af te zagen: een verdorde tachtiger op de rand van de wei met het risico dat er takken afvallen of dat hij bij een storm helemaal naar beneden komt.
Spijtig, maar sommige zaken moeten nu eenmaal. Met groot gedruis ploft hij tegen de aarde, een geluid dat bij natuurliefhebbers altijd door merg en been gaat. Groot is de verrassing van Frederik de zager als er bij die plof uit een holte in de boom een uil steendood over de grond rolt. Hij voelt warm aan! Het beest wordt meegenomen naar de hoeve en na wat over en weer getelefoneer kan ik het geregeld krijgen dat hij voorlopig in een diepvries een plaatsje krijgt.
Vreemd verhaal als je weet dat bij een roestboom een tik tegen de boom genoeg is om uilen te laten wegvliegen. We gaan voor de mogelijkheid van een broedende Bosuil, gezien het rare van het voorval, het tijdstip en de plaats: een bosrand! Door omstandigheden blijft de uil in koele berging tot op de uilenwandeling van Natuurpunt op 26 februari waar hij als didactisch materiaal mee mag.
Het blijkt inderdaad een Bosuil te zijn van een tussenfase tussen bruin en roestbruin met waarempel een broedvlek! Gewicht 400 gr, wat laag is en kan wijzen op een al ruime broedtijd. We kunnen verder broderen op de feiten: het wijfje Bosuil bleef blijkbaar vast op het nest zitten als de boomzaag beneden met hels lawaai de ketting in de boom dreef.
Ongewoon? Toch weer niet als je weet dat Kauwen erin slagen een vast broedende Bosuil in een nestkast onder aangevoerd nestmateriaal te bedelven tot hij er zelfs het hachje bij inschiet. Van onverstoorbaar gesproken! Dus hier is de Bosuil vast broedend met boom en al naar beneden getuimeld en wellicht pas bij het neerkomen gedood.
Het tijdstip? Januari, weliswaar in een tot dan toe zachte winter en al broedend? Ook dat is geen unicum: in 2003 vlogen er in Gent op 11 maart in het Claeys Boyard park drie jonge Bosuilen rond die bij terugtellen rond 10 januari al in het ei moeten

hebben gezeten bij de aanvang van het broeden... En die winter had tijdens de broedperiode wel een paar serieuze vorstdagen in petto! Ook dit jaar in Deinze in park... was Dries Hubrechts nog niet weinig verschoten dat bij nazicht van een bosuilnestkast... eieren te zien waren: al goed dat daar de Bosuil niet thuis was, want ze kunnen behoorlijk agressief zijn. Het is een bekend gegeven dat Bosuilen heel vroeg kunnen broeden waarschijnlijk omdat ze eerder van het voedselaanbod (bv. in de stad Turkse tortels op slaapplaats) dan van de temperatuur afhankelijk zijn. Ook andere soorten als kruisbekken broeden om die reden soms in de winter en de Eleonora' s valk in het middellandse Zeegebied zorgt dat de jongen er zijn tegen september als de trekvogels passeren.
Bij Ransuilen is dat anders: die moeten wachten tot Aardmuizen en zangvogels jongen hebben om hun eigen jongen van voldoende voedsel te kunnen voorzien en passen daar hun timing wonderwel op aan. Het wordt dan meestal eind mei tot eind juni vooraleer we die jongen horen, maar soms wordt ook bij Ransuilen wat vroeger gebroed als er bv. bij goede beukennotenjaren vroeger in het jaar jonge Rosse woelmuizen en Bosmuizen rondrennen...
Wondere wereld, die van de uilen, tot verbazing van de boomzager en de posten waar de onfortuinlijke Bosuil op zijn diepvriesreis allemaal voorbijkwam. Een wereld die ook dichter bij ons komt nu de Bosuil blijkbaar in zijn expansiedrang tuinen in dorpen en stadsparken en zelfs populierenbossen aan het koloniseren is! Uitkijken dus.

Bosuilenwandeling Paul Vandenbulcke

Bosuilen-wandeling 26 februari.

Norbert Desmet

We hebben het niet bijgehouden maar na wellicht meer dan twintig jaar is het uilen kijken in het Kluisbos traditie geworden. Eens waren het Ransuilen en nu Bosuilen, waarvoor 68 deelnemers kwamen opdagen. En het is niet omdat het een gewoonte wordt dat succes verzekerd is: het hangt soms van erg kleine dingen af of de wandeling lukt of niet. Zo is er het voorbereidiend werk om doorheen dat bos de roestbomen te vinden en het weer speelt soms parten. Tijdens het welkomstwoord en eerste uitleg begon het te druppelen, even paniek maar het bleef rustig. Eerste halte: een zoekplaatje hoog in donkere Oostenrijkse dennen en een eerste Bosuil. Twintig minuten duurt het vooraleer iedereen hem gevonden heeft en ondertussen verricht de telescoop wonderen: oog in oog! Wat braakballen en witte uitwerpselen onder de boom vormen de sleutel om de uil te vinden. De tweede Bosuil zat meer open in een Grove den tussen allemaal Beuken, tweede sleutel bij het zoeken ... Ook merkwaardig dat die Bosuilen ondanks alle belangstelling vredig blijven zitten.
En dan valavond, nog steeds het hoogtepunt: zullen ze Willy Aelvoet als concurrent beantwoorden bij het nabootsen van de roep? Vrij vlug poseert een mannetje in de boom boven Willy en gaat nerveus over en weer vliegen: zijn territorium is hem heilig. Ondertussen worden in de omtrek andere bosuilen wakker geschud en zo kan men beginnen met het intekenen op kaart van de 15 koppels Bosuil van het Kluisbos. Even in de schemer nog twee Houtsnippen achter mekaar aan en daarna voorzichtig terug door het al nachtelijke bos, ook een ervaring in deze tijden van teveel licht! Ik denk dat én de gidsen én de deelnemers tevreden konden zijn, wellicht tot volgend jaar..

Middelste bonte specht
Nieuwkomer in ons gebied

Norbert Desmet

Voorlopig nog maar in een kleine reeks waarnemingen, maar hij komt er aan: de Middelste bonte specht! De spreiding is merkwaardig: in het Kluisbos moeten we het doen met één waarneming op 10 februari 2004, een roepend mannetje, door Willy Aelvoet. Gezien de populatie in Henegouwen zouden we hem daar eerst verwachten. Tegelijkertijd werd er op 14 febr. 2004 een ex. geringd in de Spitaelbossen te Wortegem-Petegem door Daniël Packet. Het is de hervangst van dit ex. op 3 febr. 2005 door Daniël op dezelfde plaats die aan de basis ligt van dit artikel. Tussentijds was er een waarneming in Wannegem op 8 nov. 2004 door André Wandels en werd de Middelste bonte specht aan de Westvlaamse avifauna toegevoegd door een waarneming even over de grens (GPS!) van Oost-Vlaanderen weer in de Spitaelbossen door C. Van de Ghinste en M. Demeulemeester. Recent is ook in de Karkoolbossen te Geraardsbergen 1 territoriaal koppel vastgesteld.

Een hervangst laat immers vermoeden dat de soort zich ter plaatse kan handhaven en er wellicht binnenkort of nu al tot broeden kwam. Nu komt het er op aan onze waarnemers tijdens het voorjaar de bossen in te sturen om de soort verder te volgen of op te sporen. We zijn ervan overtuigd dat deze specht zich in geschikte biotopen zal vestigen met het ouder worden van onze bossen. Er is discussie of het om een uitbreiding van zijn areaal gaat of als het een wegdrummen is van de Ardeense populatie door een toenemende afbraak daar van zijn biotoop (eikenbossen) ten gunste van de aanplant van naaldbomen?

Waar op letten?

1 Biotoop: eikenbossen! Uit de literatuur (1, 2) blijkt de voorkeur voor eikenbossen, dus richt uw aandacht en uw tijd in de eerste plaats naar die percelen bos waar de Zomereik domineert. Het is geen toeval dat deze specht zich hier bevindt: hij is veel meer dan zijn broertje de Grote bonte specht een schors- en stambezoeker op zoek naar voedsel: insecten en ook boomsappen. Dat neemt niet weg dat hij ook in andere, ouder wordende bossen verschijnt, let dus ook op in gemengd en beukenbos, blijkbaar minder in dennenbossen. Het is een meer bosgebonden soort, maar na het broedseizoen komen de uitzwermende jongen in allerlei terrein terecht, gaande van boomgaarden tot tuinen met voedertafels (de waarneming van André Wandels past hierin).
2 Geluiden: best te horen vanaf januari-februari tot mei met een top in maart. Ook is hij te horen in de herfst maar dan wel minder. Kies een zonnige voormiddag en vertrouw op uw kennis van de geluiden van de Grote bonte specht.

Philip Vergeylen

Middelste bonte specht

- Territoriumroep: deze valt op door zijn luid en klagend karakter: 'kwhiéé' of 'gwééék' in een trage reeks (2 per sec) van 4 – 6 tonen. Volgens onze Waalse vogelijkers lijkt het een beetje op een varken dat gekeeld wordt en komt daarmee in de buurt van de roep van de Waterral.
- Andere: - het korte 'tjuk' van de Grote bonte specht is hier zachter en zeldzamer.

- het roffelen is zeldzaam, kort en zwak, en kan met bandrecorder nagebootst worden.
- De typische spechtroep 'kiek' horen we zelden en is zwakker. Dikwijls wel een kekkerende reeks 'kwiek-kwiek', geluiden gelijkend op die van de Grote bonte specht maar feller en langer.
- Soms een snelle reeks met 'kick-kuuk-kuuk' met een iets hogere eerste lettergreep en afdalend.

Met de eileg in mei treedt de stilte in. Roepende Middelste bonte spechten zijn blijkbaar geen garantie voor een territorium: in Wallonië gaat men steevast met de bandrecorder op stap om territoria vast te leggen. Men stuurt twee korte zangstrofen het bos in en binnen de twee minuten blijkt de territoriumhouder in 98% van de gevallen te antwoorden. Hiermee zuinig zijn en zeker stoppen eind april begin mei om verstoring te vermijden.

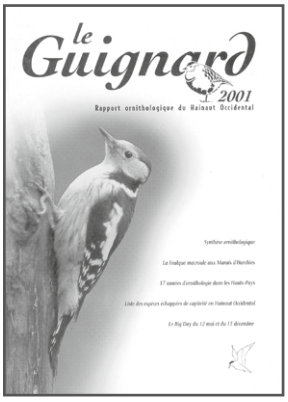

3. De uiterlijke kenmerken kunnen ons voor problemen stellen, vooral in de zomer als er jonge Grote bonte spechten met een rode schedelkap tot september rondvliegen. Gemakkelijkst is die zonnige voorjaarsmorgen met weinig bladerenengoedezichtbaarheid en uitgekleurde spechten. Bekijk in volgorde:

- de kop is ronder en licht met een kortere en iets dunnere snavel dan bij de Grote bonte specht. De kruin is volledig rood bij het mannetje, iets minder fel bij het wijfje. Verwarring is mogelijk van mei tot september met jonge Grote bonte specht maar let dan op het hierna volgende punt.
- een bleke wang doordat de zwarte mondstreep niet tot aan de snavel komt als bij de Grote bonte specht (neem uw vogelgids even ter hand). Die zwarte streep is ook niet verbonden met het zwart van achterhoofd of rugzijde. Dit is een vrij goed kenmerk en geeft de Middelste een eerder 'verwonderd' uitzicht en de Grote bonte specht een 'streng'.
- De onderzijde is uitlopend van wit op de borst naar meer roze dan rood op onderbuik en anaalstreek. Bij de Grote bonte specht is dit vrij afgescheiden rood-wit. Bovendien zijn de flanken gestreept (opvallend kenmerk).

In Wallonië, West Henegouwen is de soort sedert 1998 te Bonsecours opgemerkt en de daarop volgende jaren in andere bossen (Bois de Howardries, de Colfontaine, de Lessines en d'Angre). Even over de Franse grens is er een stabiele populatie (3). De aanvoer bij ons komt dus waarschijnlijk eerder van hier dan vanuit de Ardennen. We mogen niet te optimistisch zijn want er zijn wel waarnemingen maar geen broedgevallen vastgesteld in Henegouwen, wellicht wegens onvoldoende waarnemers. Uitkijken of de soort zich bij ons zal doorzetten. En lukt de ontdekking van de Middelste bonte specht niet dan zijn toch de kenmerken van de bonte spechten even opgefrist; Vergeet ook niet uit te kijken in deze familie naar de Kleine bonte specht met zijn zacht roffeltje en 'ki-ki-ki…' roepje, zeldzaam maar soms in boomgaarden en stervende populieren.

Literatuur (met dank aan Rik Desmet voor 1. en 2.)

1. Rapport LPO, Lorraine 1995, relatie tussen boskenmerken en dichtheden van Middelste en Grote bonte specht en Withalsvliegenvanger.
2. Rapport LPO Lorraine 1996, vergelijking boshabitat Grote en Middelste bonte specht en Withalsvliegenvanger.
3. Le Guignard (zie afbeelding en kader) 1999, 42-47, Benoît Gauquie, Recherches et découvertes du Pic Mar.
4. Mens en Vogel, jg 42, 251-254, determinatie van bonte spechten.
5. Bauer en Glutz B9, Picidae.

Le Guignard is het jaarboek met waarnemingen en artikels van de werkgroep Aves uit de provincie Henegouwen. Boeiende artikels over een nabijgelegen gebied met bv de verspreiding van Blauwborst, broedgeval en slaapplaatsen van Blauwe kiekendief, steltlopers en watervogels op ondergelopen weilanden in Pottes enz. Het contactadres is Benoît Gauquie, Rue Chant des Oiseaux, 16 C, 1470 Baisy-Thy. De uitgave 2003 wordt verwacht nu in april en is te koop tegen €10 op bankrekening 310-4885715-08. Oude nrs. (1999-2002) tegen € 6.

Levend Landschap in de Vlaamse Ardennen

Rik Desmet

Op 18 maart werd onder grote belangstelling in Oudenaarde 30 jaar Stichting Omer Wattez gevierd. Ulrich Libbrecht gaf een inzicht in hoe alles gegroeid is. Professor Marc Antrop gaf enige achtergrond bij het begrip 'landschap' en hoe de overheid, ook de Europese, daar mee bezig is.
Ter gelegenheid van deze viering werd tevens

de heruitgave van het boek 'Levende aarde in de Vlaamse Ardennen' (1987) van Marie-Christine Gottigny voorgesteld. Het boek kreeg nu wel de titel 'Levend landschap in de Vlaamse Ardennen' mee. In zijn uiteenzetting benadrukte Ulrich al het belang van een gedegen studie over de geologie van de Vlaamse Ardennen in de strijd toen tegen de aanleg van de A 9. Ook professor Antrop benadrukte dat veel aanslagen op het landschap voortkomen uit onwetendheid. Als mensen zich bewust zijn van de waarde van iets zijn ze vlugger geneigd er rekening mee te houden.
Vandaar het belang van dit boek dat het geologisch verhaal van de Vlaamse Ardennen brengt. Het behoudt in grote lijnen het verhaal van de eerste uitgave maar is toch wel grondig herwerkt (met o.a de nieuwe nomenclatuur van de geologische lagen) aangevuld.
De lezer wordt heel concreet uitgenodigd en begeleid om het landschap te leren zien en begrijpen. Ook de wisselwerking tussen mens en landschap komt ruim aan bod. Het landschap leest als een boek met verschillende hoofdstukken. Soms zie je de sporen van de zeeën die ons miljoenen jaren geleden overspoelden, elders zie je de sporen van de barre ijstijden en recenter laat de mens met zijn activiteiten overal sporen na, niet altijd even fraai...
Om dit alles goed vatbaar te maken vinden we er ook een beknopte beschrijving van 22 wandelingen en fietstochten en één autotocht. De tekst bevat concrete aanwijzingen van wat de lezer kan zien – en waar. Het geheel wordt geïllustreerd met veel tekeningen en een aantal foto's. Tenslotte is er een register van alle gebruikte plaatsnamen.
Voor mensen met een warm hart voor ons landschap en onze natuur een ware must.
Het boek is te koop op het secretariaat van de Stichting Omer Wattez vzw info@stichting-omer-wattez.be en bij boekhandels en toeristische diensten in het werkgebied van de Stichting Omer Wattez. Het kost 15 euro en telt 128 bladzijden.

**Bezoek onze website met bijna dagelijks nieuwe gegevens over natuur in onze streek.
http://users.skynet.be/wielewaal**

1 *Rode wouw, Gerard Mornie*

2 *Planting geboortebos, Jan François*

3 *Lente in zicht, Geert De Sutter*

4 *Knobbelzwaan, Paul Vandenbulcke*

5 *Huismus, Jacques Vanheuverswijn*

6 *In bos t' Ename, Gunther Groenez*

7 *Pestvogel, Paul Vandenbulcke*

Meander.Regio werkgroep Akkervogels

Dominiek Decleyre

Er is de laatste tijd nogal wat te doen rond de akkervogels. In de vorige editie van Meander kon u lezen over de activiteiten van afdeling zwalm. vallei. Afdeling Ronse heeft al een paar jaar een akker in beheer. Ook de spontaan evoluerende akkers van bos t' Ename kunnen als tijdelijke akkervogelgebieden worden gezien. Buiten Natuurpunt is de Kaaihoeve gestart met een akkerproject, er is een startproject van de gemeente Kluisbergen en ook de RLVA wenst actief te worden rond dit thema.

Dominiek Decleyre

Graanakker

Het Instituut voor Natuurbehoud (Olivier Dochy) publiceerde onlangs een overzichtswerk met als titel "Van de stakkers van de akkers naar de helden van de velden". Hierin wordt een uitgebreid overzicht gegeven van de beheersmaatregelen die men kan nemen ter bescherming van de akkervogels.

Dit alles en de oprichting van de Meander.Regio (voorlopige naam, zie elders in dit nummer) was de aanleiding tot het oprichten van een regionale Akkervogelwerkgroep binnen Natuurpunt. Na twee vergaderingen is dit een stand van zaken.

De algemene doelstelling is het behoud en het herstel van de akkervogelpopulaties in het Meandergebied. De werkgroep heeft als doelsoorten gekozen voor:

- Geelgors (Emberiza citrinella)
- Grauwe gors (Miliara calandra)
- Veldleeuwerik (Alauda arvensis)
- Ringmus (Passer montanus)
- Patrijs (Perdix perdix)
- Kwartel (Coturnix coturnix)

Deze groep kenmerkt zich doordat alle soorten op een of ander manier gebonden zijn aan graanvelden. Een ander opvallend gemeenschappelijk kenmerk is de behoefte aan ruigtes (nestgelegenheid en/of insecten). De terminologie van OLA's en KLA's (1) werd in het vorig Meander artikel geïntroduceerd om beheersmaatregelen beter te kunnen plaatsen in het landschap.
Dit gegeven wordt binnen de werkgroep verder uitgewerkt tot een beheersmatrix waarin potentiële partners (boeren, jagers, reservaatsbeheerders) niet alleen kunnen aflezen wat bij hen een zinvol beheer kan zijn, maar ook wie eventueel dit beheer kan subsidiëren. Dit kan als advies worden voorgelegd aan bv. het RLVA, WBE's, gemeenten enz.

Het is evident dat akkervogelbeheer slechts zin heeft in gebieden waar onze doelsoorten nog voorkomen. Daarom wordt de term "hotspots" geïntroduceerd. Hiermee wordt bedoeld: die zones in ons werkingsgebied die **nu** nog populaties van de doelsoorten huisvesten. Eenmaal de hotspots goed gedocumenteerd zijn, weten terreinbeheerders en

subsidiërende overheden waar ze met de grootste efficiëntie hun middelen kunnen inzetten.

Bij het bepalen van de hotspots is de broedvogelatlas een zeer goed hulpmiddel. Het aantal populaties loopt voor sommige soorten echter zo snel terug dat deze data reeds verouderd zijn. Bovendien zijn niet alle delen van de Meander.Regio even goed gedocumenteerd.

We willen daarom een oproep doen aan alle vogelaars om hun waarnemingen van de doelsoorten door te geven aan de werkgroep. We zijn geïnteresseerd in data van de lente van 2004 tot heden. Vermeld over welke soort het gaat, de exacte locatie, datum van waarneming (ongeveer) en broedgeval of wintergast. Indien mogelijk worden de waarnemingen het best op kaartjes aangeduid, een kopie van een stafkaart is hiervoor bijzonder geschikt.

Deze informatie mag doorgespeeld worden aan de VWG of aan de leden van de werkgroep (Guido Tack, Dominiek Decleyre, Norbert Desmet, Gunther Groenez, Wim Jourquin, Bart Heirweg en Herman Haustraete). Dit kan ook via e-mail worden doorgegeven aan de leden of aan akkervogels@zwalmvallei.be (2).

Goed beheer vergt opvolging, daarom voorziet de akkervogelwerkgroep ook monitoring. Dit moet echter nog verder uitgewerkt worden en zal allicht ook in samenwerking gebeuren met de verschillende werkgroepen die aan natuurstudie doen.

(1) In de landschapsecologie spreekt men van een "gesloten landschap" en van "kleine landschapselementen", daarom is het beter om KLA te gebruiken als afkorting voor "Kleine Landschapselementen Avifauna" (Guido Tack, pers. med.)
(2) Web en mail adressen voor de Meander.Regio kunnen worden aangemaakt als beslist is over de definitieve naam van de regionale werking. Intussen stelt zwalm.vallei dit adres ter beschikking van de akkervogelwerkgroep.

Stort D'Hoppe verzegeld.

Het stort in D'Hoppe werd begin maart verzegeld voor zes maanden."Eindelijk werd de administratieve sluiting, door de raad van state bevolen in 2002, uitgevoerd" meldt Edith Broeckaert van het plaatselijk actiecomité.

Burgemeester Philippe Mettens van Flobecq en minister Lutgen hebben besloten het Fort-stort van D'Hoppe voor zes maanden te sluiten, vervolgt Edith Broeckaert. Het comité Foert-Fourte wenst beide beleidsmensen proficiat met deze beslissing. Eindelijk zal het geraas van de afvalcamions in D'Hoppe zes maanden stoppen. Gedurende die zes maanden zal de ULB een studie maken over de gevaren voor de bevolking van de slecht herstelde scheurende wand, die de stabiliteit van het hele stort in gevaar brengt.

We hadden onze acties van op het terrein verlegd naar het parlement. Via parlementaire vragen van Ecolo en MR lieten de ministers Lutgen en Demotte – inwoner van Flobecq – eerder al weten dat er geen gevaar was voor de volksgezondheid. Nu wordt er blijkbaar toch van uitgegaan dat men dit blijkbaar beter eerst onderzoekt.

Het comité Foert-Fourte vindt de huidige beslissing een goede basis om op verder te werken. Wij willen er wel op wijzen dat rond het D'Hoppestort heel wat dient gesaneerd te worden en dat de uitbater daar blijkbaar niet wenst aan te beginnen. Er is niet eens een plan ingediend, ondanks de beslissing van de vorige Waalse milieuminister Foret die in november 2003 een rehabilitatie oplegde die binnen de negen maanden voltooid moest zijn. "De gemeenschap kan onder geen enkel beding deze kosten op zich nemen" besluit Edith Broeckaert.
Bron: "Regionale pers Oudenaarde-Wetteren-Gent"

Boomkwekerij
DE BOCK LV
Wij zijn specialisten in:
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen.
Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Grondig fout !

De vondst van 3 dode Buizerds, 2 Sperwers, 1 Holenduif, 15 Houtduiven en een Zwarte kraai, dit is de trieste balans van een moorddadige week in de Reytmeersen te Welden. Duiven vergiftigd met Temik en uitgelegd bij een vossenburcht waren de oorzaak.
Het vermoeden is groot dat jagers dit voorjaar weer eens de bedoeling hadden om "schadelijke concurrenten" uit de weg te ruimen. Een klacht bij Bos en Groen, afdeling Natuur werd ingediend. In Meander nr. 4 komen we erop terug.

Vrijwilligers van Natuurpunt en KWB ruimen afval in Scheldemeers

Het was de Zingemse kern van Natuurpunt die voor de derde maal zijn jaarlijkse zwerfvuilactie organiseerde in het vroege voorjaar. Ze konden daarbij rekenen op hun eigen vrijwilligers en die van de KWB om de handen uit de mouwen te steken en het zwerfvuil in een gedeelte van de Scheldevallei te ruimen. Een bijzonder stukje Zingem, dat heel wat wandelaars en fietsers aantrekt. "Is het dan ook niet aanstootgevend dat sommigen nog steeds drinkbussen, flessen en andere spullen zomaar laten slingeren of weggooien?" vraagt Nathalie Schepens zich af. "Ronduit schandalig is het gedrag van enkele kwaadwillige sluikstorters, die het containerpark links laten liggen en nog steeds allerlei huisvuil en afbraakproducten illegaal gaan dumpen langs afgelegen wegen of in de grachten. Ter illustratie: bij vorige acties werden telkens 120 à 130 vuilniszakken zwerfvuil opgeruimd!"

Het winterweer als spelbreker

De actie vond dit jaar plaats op vrijdagnamiddag 4 en zaterdagvoormiddag 5 maart, met als actieterrein de Weistraat, Leebeekstraat , Speelstraat, Boterhoek, de zuidkant van de Nederzwalmsesteenweg en rondom de Scheldebrug", verklaart André Vandecapelle. "Jammer genoeg moesten we dit jaar de bittere kou en zelfs de sneeuwbuien doorstaan. Niet dat een beetje kou ons tegenhoudt, maar een deken van sneeuw, verspreid over het landschap, liet ons gewoonweg niet toe om het afval terug te vinden. Nu het volop dooit duikt het her en der natuurlijk weer op. Vandaar dat we ook' nog op dinsdag verder zijn gaan ruimen ..."
De gemeente Zingem weet de actie van Natuurpunt wel te waarderen: zij zorgen voor de afvoer van de vuilzakken en belonen hen met een toelage. "De opbrengst van de actie dient voor het beheer door Natuurpunt kern Zingem van het gemeentelijke natuurreservaat "Grootmeers", besluit André Vandecapelle.
Bron: "Visie, editie Vlaamse Ardennen".

We delen in de rouw van

De familie van de Heer Frans Swerts, La Houppe 61 7880 Flobecq (Vloesberg).

Werner Latte, Erna Van Ceunebroeck en families bij het overlijden van moeder Maria Velghe, geboren te Nazareth op 20 januari 1907 en overleden te Eke op 16 februari 2005.

Sofie de Valck en Pieter Blondé, Braambrugstraat 43, 9700 Ename, en families bij het overlijden van hun kindje Linde, geboren te Oudenaarde op 7 februari 2005 en thuis overleden op 19 februari 2005.

Linde

Je wortels mochten prachtig groeien in de aarde van jouw mama.
Papa zong bosliedjes voor jou zodat je niet zou verdwalen
tussen de andere bomen van het woud.
Jouw takken gaan nooit zo groot worden
als sommige andere bomen,
maar klein en fijn.
Ik ben blij dat je tussen andere bomen mag zijn.
Er zal altijd een plekje voor jou in me zijn.

Knuffel

De families Hubau en Hubeau bij het overlijden van Marie-Jeanne Hubeau, echtgenote van de Heer Jozef Hubau, geboren te Zulzeke-Kluisbergen op 20 augustus 1925 en overleden te Deinze op 23 februari 2005.

uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

Kens 1 UUR FOTO

NIKON - OLYMPUS

Stationstraat 63 - 8790 Waregem
Tel. 056/60.52.16

Optiek Van Ommeslaeghe

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055/31.18.01

de speciaalzaak voor verrekijkers, telescopen, sterrenkijkers

grote keuze, alle merken

speciale condities voor Natuurpunt-leden

Triodos Bank

toonaangevend in ethisch bankieren
helpt meerwaarden ontwikkelen
in de samenleving

afgevaardigde agent:

Paul Pals
Nieuwpoort 4
9660 Brakel
Tel. 055/42.56.92

Office Partners

méér dan complete kantoorinrichting

gratis cataloog
& info folder
professioneel advies op maat

http://www.officepartners.be
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel. 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: rinassur@tiscalinet.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839

centea

ALLE BELEGGINGEN
LENINGEN
VERZEKERINGEN

POLET ACCOUNTANCY BVBA

Boekhouding - Fiscaliteit - BTW

Eenmanszaken - Vennootschappen

Pascal Polet
Meiweg 30, 9870 Zulte

Tel: 056/61.53.27
Fax: 056/61.79.01
Gsm: 0476/44.90.91

Email: polet.accountancy@skynet.be

TUINAANLEG
specialiteit
opritten en terrassen
onderhoud - boomkwekerij

EV

tuinarchitect
VAN COLENBERGHE ERIC
Pontstraat 72
9870 Zulte
Tel./ Fax. 056/60.40.21

Solid partners
flexible solutions

FORTIS BANK

Naamloze vennootschap
Warandeberg 3
B 1000 Brussel

B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034

P.V.S. electronic developments b.v.b.a.

- **Elektronica ontwerp**
- Dealer van o.a. **Leatherman tools**, (professionele) zaklampen, zakmessen...

Voor alle inlichtingen: **055/49.60.12** of **info@pvsed.com**
Neerstraat 28, 9636 Nederzwalm. BE 866.983.228

TUINAANLEG
EN
ONDERHOUD

alle snoeiwerken

ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel. 0497/43.01.79

Beatrijs

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.44.77
Fax. 055/30.03.45